

Dosarul nr. 3d-13/2023
2-23135904-01-3d-20092023

HOTĂRÂRE
în numele Legii

21 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

Cu participarea grefierului

Natalia Pasat

examinând în ședință de judecată publică, în ordinea contenciosului administrativ, acțiunea înaintată de Tamara Chișca-Doneva împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind anularea actului administrativ individual defavorabil și emiterea actului administrativ individual favorabil,

constată:

La 20 septembrie 2023, Tamara Chișca-Doneva a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior la 08 noiembrie 2023, în procedura de contencios administrativ împotriva Consiliului Superior al Magistraturii solicitând anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 341/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”, în partea termenului de eliberare din data de 25 august 2023 și obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită o hotărâre cu privire la modificarea termenului eliberării din funcția de judecător a reclamantei, începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii nouă judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că are calitatea de magistrat din anul 1987, fiind aleasă în funcție de judecător la Alegerile locale generale din 20 iunie 1987 în Judecătoria raională Hîncești.

În anul 1995 a fost transferată la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău.

În anul 1996 a fost numită în funcția de judecător la Curtea de Apel a Republicii Moldova.

Prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 255-XV din 20 iunie 2003 a fost numită judecător la Curtea Supremă de Justiție.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 2284-III din 25 martie 2005 i-a fost conferit Gradul superior de calificare al judecătorului.

A menționat reclamanta că este decorată cu diplomele de onoare a Consiliului Superior al Magistraturii, Parlamentului Republicii Moldova și cu distincție de stat a Republicii Moldova „Gloria Muncii”.

Prin Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii nr. 616/30 din 9 octombrie 2012 și nr. 841/37 din 19 decembrie 2017 i-au fost conferite titluri onorifice „Veteran al sistemului judecătoresc” și „Decan al autorității judecătorești”.

Prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 30 din 12 martie 2021 a fost numită în funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ pe un termen de 4 ani.

A susținut că la 16 martie 2021, prin Hotărârea Plenului CSM nr.70/7 s-a constatat încetarea exercitării interimatului funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție de către judecătorul Vladimir Timofți și s-a dispus ca exercitarea interimatului funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție să fie asigurată de vicepreședintele Curții Supreme de Justiție, președintele Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, Tamara Chișcă-Doneva, în temeiul art. 91 alin.(3) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

În activitatea de judecător din anul 1987 până în prezent în privința sa nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare ori alte măsuri de constrângere.

A indicat reclamanta că la 26 iulie 2023 a recepționat pe poștă electronică o notificare de la Comisia de evaluare privind inițierea procedurii de evaluare conform Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, iar la 14 august 2023 a expediat la Consiliului Superior al Magistraturii o cerere de demisie prin care a solicitat demisia din funcția de judecător vice-președinte, președinte-interimar al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, în baza art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și a art. 25 alin. (1) lit. a), art. 26

din Lege cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XII din 20 iulie 1995, începând cu 31 decembrie 2023, cu achitarea indemnizației unice de concediere.

Ulterior, la data de 16 august 2023, reclamanta a expediat la Consiliului Superior al Magistraturii o cerere de modificare a cererii de demisie prin care a solicitat să fie modificată data demisie, indicată în cerere de demisie depusă la 14 august 2023, și anume: începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu decât data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

A invocat reclamanta că, potrivit Agendei ședinței Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 20 din 25 august 2023, examinarea cererii de demisie depuse de Tamara Chișca-Doneva a fost stabilită ca chestiunea nr. 1 pentru ședința din 25 august 2023, ora 09.00.

În ședința din 25 august 2023 reclamanta a fost prezentă, iar conform procedurii, până la examinarea cererii de demisie, reclamanta a înaintat cererea de recuzare prin care a solicitat recuzarea raportorului Nina Cernat, întrucât, 1) „mandatul ei a expirat”, 2) sunt împrejurări ce ar trezi îndoieli privind obiectivitatea ei și 3) împrejurări care exclud participarea ei, argumentând motivele de fapt și de drept în formă scrisă și verbală.

În continuare, cererea de recuzare a fost respinsă, după ce a înaintat, conform procedurii stabilite, o cerere de amânare în legătură cu respingerea cererii de recuzare, în scopul acordării termenului întru formarea poziției concretizate și înaintarea altor cereri de recuzare, însă cererea de amânare i-a fost respinsă.

A invocat reclamanta, că la 25 august 2023, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii a fost acceptată parțial cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție, fiind eliberată din funcție din aceeași dată, în baza art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26 din Legea cu privire la statutul judecătorului (fără referire la art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65 din 30.03.2023).

Cererea de demisie a fost examinată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii format din 6 membrii din 8 membri în funcție, și anume: Caraman Sergiu, Cernat Nina, Ciaglic Tatiana, Chironet Iona, Frunze Maria și Guzun Ion.

Tamara Chișca-Doneva a considerat hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii în partea acceptării parțiale a cererii de demisie, și anume eliberarea reclamantei din funcție din data de 25 august 2023 ca fiind ilegală, ea fiind contrară principiului independenței și inamovibilității judecătorului.

Or, Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, modificată prin Legea nr. 246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022, nu reglementează temei de admitere sau demisie parțială a judecătorului.

A susținut reclamanta că, hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii este contrară regulii rezervei legii (principiul legalității), care se referă la emiterea actului administrativ individual doar în baza unui temei prevăzut de norma de drept material. Orice ingerință în drepturile persoanei, inclusiv în drepturile judecătorului din partea puterii publice trebuie să fie prevăzută de legea materială, fapt care nu se confirmă la caz.

Încălcarea inamovibilității judecătorului atrage după sine încălcarea independenței nu doar a judecătorului, dar și a sistemului judiciar ca atare, precum și a justițiabililor, fapt care erodează nu doar încrederea judecătorilor în Consiliile judiciare, care au ca sarcină de bază apărarea independenței respective, dar și încrederea societății în sistemul judecătoresc, înrădăcinând astfel ideea unui sistem judiciar dependent politic.

Independența judecătorului depinde de respectarea garanțiilor juridice, politice și social-economice. Mecanismul de numire și încetare a mandatului judecătorului este bolta de cheie a independenței judecătorești. Numirea în funcție a judecătorului și încetarea mandatului acestuia constituie două fațete ale aceluiași mecanism unitar, cu funcție unică și cheie de boltă a întregului edificiu al apărării judiciare într-un stat de drept și democratic.

În sensul enunțat, reclamanta a făcut trimitere la art. 116 alin. (1) și (5) din Constituția Republicii Moldova, care prevede că judecătorii instanțelor judecătorești sânt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii. Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora.

Inamovibilitatea judecătorului în calitate de instrument al garantării independenței judecătorești este guvernată de voința (acordul) judecătorului, cu excepția dreptului disciplinar, voință care cuprinde numirea, transferul, promovarea și încetarea mandatului prin demisie, cu excepția eliberării judecătorului din funcție pentru motive de ordin disciplinar.

La fel a susținut, că art. 17 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, (modificat prin Legea nr. 246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022) statuează că, independența judecătorului este asigurată prin procedeul de numire, suspendare, demisie și eliberare din funcție.

Sintagma „procedul de demisie” nu doar că evocă, dar și dezvoltă condiția constituțională a voinței judecătorului, ca element al inamovibilității, cu excepțiile de la art. 24 și art. 25 alin. (1) lit. b) - 1) din Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Din cererea de demisie și cea de completare/modificare, reclamanta a expus voința de demisie inițial de la data 31 decembrie 2023, ulterior, din data de 13 iunie 2024 dar nu mai târziu de formarea noii componente a Curții Supreme de Justiție.

Articolul art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului nu reglementează de când produce efecte demisia ca motiv de eliberare din funcție a judecătorului, dar reglementează că demisia este un temei de eliberare din funcție a judecătorului.

La caz, reclamanta a motivat cererea de demisie prin faptul că buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este grav afectată din cauza numărului posturilor vacante, având în vedere prevederile art. 13 alin. (4), (5), (6) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 64 din 30 martie 2023.

Reclamanta a explicat că la data depunerii cererii de demisie, în cadrul Curții Supreme de Justiție activau 5 judecători cu mandat de drept și 6 judecători transferați temporar, pentru o perioadă de 6 luni, începând cu data de 10 mai 2023. Conform datelor statistice, la 10 august 2023, în procedura Curții Supreme de Justiție, se află circa 5050 de cauze, ce constituie un volum considerabil pentru judecători aflați în exercițiu.

A subliniat reclamanta, că Legea nr. 65/2023 nu prevede termenul de când operează eliberarea judecătorului din funcție. Iar art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 prevede că, nu sunt supuși evaluării judecătorii care, în termen de 20 de zile de la notificarea privind inițierea evaluării, depun cerere de demisie.

Astfel, reclamanta în calitate sa de judecător al Curții Supreme de Justiție, vice-președinte și președinte interimar al aceleași instanțe judecătorești, a respectat norma imperativă menționată, și a depus cererea de demisie în interiorul termenului de 20 zile de la notificarea privind inițierea evaluării.

Mai mult, din punct de vedere a tehnicii legislative sintagma „depun cerere de demisie” din art. 3 alin. (2) lit. b) al Legii nr. 65/2023 este identică cu sintagma „depunerii cererii de demisie” din art. 25 alin. (1) lit. a) Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995.

Această abordare uniformă de politică legislativă denotă că și în cazul art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20 iulie 1995, termenul eliberării din funcție prin demisie nu este indicat în norma de drept.

A menționat că, aceeași problemă de drept nu poate fi abordată diferențiat de către Consiliul Superior al Magistraturii sau instanțele de judecată. Nu pot fi mai multe tipuri de demisie, iar legea națională reglementează în toate cazurile conceptul de depunere a cererii de demisie.

Referitor la acest subiect, în cerere de demisie/cerere completată reclamanta a menționat că Legea nr. 65/2023 nu prevede termenul de când operează eliberarea judecătorului din funcție și consideră inoportun să participe la evaluare conform Legii nr. 65/2023, din motiv că mandatul ei de judecător expiră la 14 iunie 2024, în baza art. 25 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Conform art. 3 alin. (4) din Legea nr. 65/2023, la data recepționării cererii de demisie, Consiliul Superior al Magistraturii informează despre aceasta Comisia de evaluare. Consiliul Superior al Magistraturii examinează cererea de demisie, se pronunță asupra acesteia în cel mult 10 zile de la expirarea termenului prevăzut la alin.(3) și informează Comisia de evaluare despre hotărârea adoptată.

A susținut, că norma de drept enunțată are ca obiect de reglementare doar raporturi de procedură administrativă, pe când motivele de eliberare din funcție a judecătorului, așa cum este și demisia, constituie o instituție a dreptului material, iar Consiliul Superior al Magistraturii urma să cunoască acest aspect.

Astfel, dispoziția art. 3 alin. (4) din Legea nr. 65/2023 reglementează comunicarea interinstituțională dintre Consiliul Superior al Magistraturii și Comisia de vetting, mai întâi prin informarea Comisiei despre depunerea cererii de demisie și apoi despre hotărârea adoptată de Consiliul Superior al Magistraturii. Această comunicare are o finalitate pe cât se poate de clară, iar în funcție de această comunicare Comisia decide de a iniția sau nu procedura de evaluare a judecătorului conform Legii nr. 65/2023.

Conform art. 33 din Codul administrativ, comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri, în special mijloacelor electronice de comunicație.

Al doilea aspect de procedură conform art. 3 alin. (4) din Legea nr. 65/2023 se referă la termenul în care trebuie finalizată procedura administrativă de examinare a cererii de demisie.

Astfel, prin derogare de la art. 2 alin. (2), 60 alin. (1) din Codul administrativ, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să finalizeze procedura administrativă de examinare a cererii în termenul special de 10 zile, dar nu în cel de 30 zile.

Finalizarea procedurii administrative este ultima etapă a acesteia conform art. 78⁸ din Codul administrativ, adică este un raport de procedură administrativă, dar nu o chestiune de drept material.

Emiterea actului administrativ individual încheie procedura administrativă, așa cum rezultă și din titlul II capitolul I al Codului administrativ, ea însă nu poate fi confundată cu efectele juridice de drept material ale actului administrativ individual, cum ar fi momentul când operează eliberarea din funcție în baza cererii de demisie.

A reiterat reclamanta că aplicarea art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului nu poate fi diferită prin faptul că termenul de finalizare a procedurii este special în raport cu cel general prevăzut de art. 60 alin. (1) din Codul administrativ. Dreptul material care reglementează situațiile juridice subiective ale persoanei este autonom de raporturile de procedură, care au o funcție de serviciu, adică de organizare a aplicării celui substanțial.

Însă, practica administrativă constantă a Consiliului Superior al Magistraturii reflectă anume teza enunțată. Încălcarea principiului egalității de tratament constituie un motiv de ilegalitate substanțială a actului administrativ individual.

Conform art. 23 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectînd principiul egalității și nediscriminării. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Orice diferență de tratament trebuie justificată în mod obiectiv.

În acest sens, reclamanta a reținut cu titlu de practică unele cazuri:

a. Hotărârile Consiliul Superior Magistraturii cu referire la demisia judecătorilor din data indicată în cerere de demisie:

- Judecător Chiperi Maria de la Judecătoria Anenii Noi (cererea de demisie depusă la 23.06.2023, demisia din 01.09.2023 -2 luni)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/15/272-15.pdf>;

- Judecător Minciuna Anatolie de la Curtea de Apel Chișinău (cererea de demisie depusă la 16.03.2023, demisia din 15.05.2023 -2 luni)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/04/102-4.pdf>;

- Judecător Gubenco Serghei de la Curtea de Apel Comrat (cererea de demisie depusă la 03.03.2023, cu solicitare de demisie din 20.04.2023 -o lună)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/04/81-4.pdf>

- Judecătorul Constantin Crețu de la Judecătoria Hîncești (cererea de demisie depusă la 24.02.2023, cu solicitare de demisie din 20.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/04/79-4.pdf>

- Judecătorul Dorel Musteață de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 23.02.2023, cu solicitare de demisie din 20.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/03/78-3.pdf>
- Judecătorul Nicolae Craiu de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 23.02.2023, cu solicitare de demisie din 31.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/03/69-3.pdf>
- Judecătorul Vladimir Timofti de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 23.02.2023, cu solicitare de demisie din 27.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/03/66-3.pdf>
- Judecătorul Dumitru Mardari de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 23.02.2023, cu solicitare de demisie din 18.04.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/03/68-3.pdf>
- Judecătorul Nina Vascan de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 23.02.2023, cu solicitare de demisie din 17.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/57-2.pdf>
- Judecătorul Victor Micu de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 14.02.2023, cu solicitare de demisie din 03.04.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/37-2.pdf>
- Judecătorul Petru Moraru de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 14.02.2023, cu solicitare de demisie din 03.04.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/36-2.pdf>
- Judecătorul Luiza Gafton de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 14.02.2023, cu solicitare de demisie din 03.04.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/35-2.pdf>
- Judecătorul Nadejda Toma de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 13.02.2023, cu solicitare de demisie din 31.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/34-2.pdf>
- Judecătorul Maria Ghervas de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 14.02.2023, cu solicitare de demisie din 31.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/33-2.pdf>
- Judecătorul Ghenadie Plămădeală de la Curtea Supremă de Justiție²³ (cererea de dimisie depusă la 13.02.2023, cu solicitare de demisie din 31.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/32-2.pdf>
- Judecătorul Victor Boico de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 13.02.2023, cu solicitare de demisie din 01.03.2023)
<https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/31-2.pdf>

- Judecătorul Victor Burduh de la Curtea Supremă de Justiție (cererea de dimisie depusă la 13.02.2023, cu solicitare de demisie din 01.03.2023) <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2023/02/30-2.pdf>

- Judecătorul Ion Moroza de la Judecătoria Chișinău (cererea de dimisie depusă la 25.08.2022, cu solicitare de demisie din 01.01.2023 -4 luni) <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2022/13/169-13.pdf>

b. Hotărârile Consiliului Superior al magistraturii cu referire la demisia judecătorilor fără dată, când în cererea de demisie nu este indicată data de demisie:

- Judecătorul Corina Ursachi de la Judecătoria Chișinău (cererea de dimisie depusă la 14.09.2022, demisia fără indicarea datei) <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2022/14/188-14.pdf>

- Judecătorul Nadejda Lazareva de la Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga (cererea de dimisie depusă la 10.08.2022, demisia fără indicarea datei) <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2022/13/168-13.pdf> în cazurile respective dar și în altele, cererile de demisie erau acceptate prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, iar eliberarea opera strict din dată indicată în cererea de demisie, iar până la data eliberării judecătorii respectivi erau considerați în funcție și îndeplineau justiția.

Astfel, a considerat că, tratarea inegală și discriminatorie constituie o răzbunare pentru faptul că, reclamanta a făcut parte din Completul special de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție și a admis acțiunile în contencios administrativ înaintate de 21 de candidați judecători și procurori în funcțiile de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

La fel, Tamara Chișca-Doneva a susținut că hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii a fost adoptată cu încălcarea principiului imparțialității, adică a prevederilor art. 24 și 50 din Codul administrativ, respectiv art. 18 din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Conform art. 50 alin. (1), (2) din Codul administrativ, pentru o autoritate publică într-o procedură administrativă nu pot acționa, de asemenea, persoanele în privința cărora există un motiv de justificare a neîncrederii față de o exercitare imparțială a funcției.

Motivul indicat la alin. (1) poate exista, în special, atunci când persoana care acționează pentru autoritatea publică: a) întreține relații personale strânse cu un participant la procedura administrativă ori cu reprezentantul legal sau împuternicit al acestuia; b) și-a expus părerea în public în mod depreciativ sau într-un alt mod ce

poate fi contestat în privința unui participant la această procedură; c) și-a expus părerea în public cu privire la finalitatea procedurii sau la aprecierea probelor pînă la încheierea procedurii; d) are un interes economic sau personal față de rezultatul procedurii administrative.

Conform art. 51 alin. (1) din Codul administrativ, persoana aflată într-una din situațiile prevăzute la art. 49 sau 50 are obligația să declare în scris superiorului său ierarhic conflictul de interese care există. Participanților li se expediază o copie a respectivei declarații. Pînă la adoptarea deciziei pe marginea declarației și/sau soluționarea conflictului de interese, persoana nu are dreptul să acționeze pentru autoritatea publică pe acest caz.

Conform art. 52 alin. (1), (2) din Codul administrativ, în temeiurile prevăzute la art. 49 și 50, participanții la procedura administrativă pot recuza persoanele care acționează pentru autoritatea publică în această procedură pînă la finalizarea ei. Cererea de recuzare se depune în scris sau verbal prin consemnarea ei într-un proces-verbal. Decizia cu privire la cererea de recuzare se ia în decursul unei săptămîni și se comunică în scris participanților.

Conform art. 18 alin. (1), (2) al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, membrul Consiliului Superior al Magistraturii nu poate participa la examinarea problemei și urmează să fie recuzat dacă există împrejurări care exclud participarea lui la examinare sau împrejurări ce ar trezi îndoieli privind obiectivitatea lui.

În cazul în care există astfel de împrejurări, membrul Consiliului este obligat să declare autorecuzarea. Pentru aceleași motive, recuzarea poate fi făcută de persoana a cărei problemă se examinează, precum și de persoana care a prezentat materialele spre examinare.

În temeiul celor expuse, în cadrul examinării cererii de demisie reclamanta a declarat recuzarea doamnei Nina Cernat invocînd: a. împrejurări care exclud participarea Ninei Cernat; Cernat Nina nu deține calitatea de membru al CSM, mandatul fiind expirat începînd cu numirea componentei noi a CSM, în baza condițiilor prevăzute de art. 31 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19.07.1996, cu modificările ulterioare.

Conform art. 15 alin. (11) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, prin derogarea de la prevederile art. 9 alin. (1) din Legea 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și prevederile art. 72 alin. (1) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, mandatele membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și ai Consiliului Superior

al Procurorilor, cu excepția mandatelor membrilor de drept, se prelungesc, prin extindere, pînă la ocuparea funcției de către succesorii de competență.

Astfel, a considerat reclamanta că, regula succesiunii de competență nu este aplicabilă cazului Ninei Cernat, dat fiind faptul că la Adunarea Generală a Judecătorilor din 28 aprilie 2023 a fost aleasă nouă componență a Consiliului Superior al Magistraturii din rîndul judecătorilor care au promovat evaluarea Comisiei pre-vetting.

La rîndul său, Parlamentul Republicii Moldova prin hotărârea din 30 martie 2023 a numit în funcții de membri al CSM candidați non-judecători care a promovat evaluarea Comisiei pre-vetting.

A susținut că, mandatul de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este un mandat constituțional oferit organului colegial, astfel, nu poate coexista un mandat a unui organ colegial expirat și inexistent, cu mandatul unui organ colegial nou format în condițiile legii, din membrii judecători și membrii din societatea civilă.

Legea nu reglementează componența mixtă a Consiliului Superior al Magistraturii, ca organ colegial, constituit din membrii cu mandat vechi-expirat și nou-concomitent.

La fel, a susținut că Nina Cernat nu a fost în drept să participe la ședința Consiliului Superior al Magistraturii din motivul că examinarea cererii de demisie începând cu 14 iunie 2024 și eliberarea din funcție a judecătorului, vizează o chestiune de carieră.

Mecanismul de numire și eliberare a judecătorului ca problema cheie a carierei judecătorului constituie o garanție de bază a independenței puterii judecătorești și al judecătorului ca un element organic al acestei puteri.

Despre faptul că eliberarea din funcția de judecător este o chestiune juridică de carieră rezultă nu doar din cadrul normativ internațional dar și din cel național.

Art. 4 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, intitulat competența, prevede în alin. (1) că, întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe referitoare la cariera judecătorilor: a) face propuneri Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție a judecătorilor sau de promovare a acestora la o instanță superioară; a1) transferă judecătorii la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, eliberează din funcție judecătorii, numește și eliberează din funcție președinții sau vicepreședinții de instanță.

Astfel, prin Legea organică este expres prevăzut că, eliberarea din funcția de judecător se referă la chestiunile de carieră a judecătorului, iar Nina Cernat contrar

prevederilor art. 53 alin. (1) și 54 din Codul administrativ nu avea dreptul și competență să participe la examinarea și soluționarea cererii respective.

Totodată, la acest capitol, dacă și admitem că Cernat Nina este membru al Consiliului Superior al Magistraturii prin extindere pînă la succesiunea de competență, atunci prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 07.04.2022 „pentru controlul constituționalității Legii nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (sesizarea nr.43a/2022)”, Curtea în pct. 84-90 analizând prevederile art. 15 alin.(12) din Legea nr.26 din 10 martie 2022 a constatat că, pînă la data întrunirii legale a noii componente, pe baza articolului 15 alin. (12) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii în componența veche va putea adopta hotărâri care pun în aplicare atribuțiile prevăzute în Legea nr. 26 din 10 martie 2022 sau care au ca obiect administrarea treburilor curente, cu excepția celor ce se referă la cariera judecătorilor.

În această ordine de idei, se deduce că dacă doamna Nina Cernat activează în continuare ca membru al Consiliului Superior al Magistraturii prin efectul art. 15 alin. (11) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, atunci Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 9 din 07.04.2022 a constatat limitarea competenței membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu mandatul expirat prelungit prin extindere, la participarea și examinarea doar treburilor curente ale Consiliului Superior al Magistraturii.

A notat că eliberarea sa din funcție de judecător și din funcție de vice-președinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, începând cu 14 iunie 2024, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, se încadrează prin natura și efectul său în conceptul de carieră a judecătorilor, inamovibilitatea, eliberarea din funcție a judecătorilor.

b. împrejurări ce ar trezi îndoieli privind obiectivitatea Ninei Cernat:

În acest sens a indicat că, Nina Cernat aflată în componența trecută a Consiliului Superior al Magistraturii ilegal a emis hotărâri în privința sa. De exemplu, acceptarea inițierii perchezițiilor la domiciliu, birou de serviciu și în mijlocul de transport (hotărârea nr. 48/4 din 29.03.2022 „Cu privire la sesizarea Procurorului general interimar, Dumitru Robu, referitor la eliberarea acordului pentru efectuarea perchezițiilor în privința judecătorului Tamara Chișca-Doneva, de

la Curtea Supremă de Justiție”), suspendarea din funcție administrativă (hotărârea nr. 81/6 din 15.04.2022 „Cu privire la suspendarea din funcție a unui judecător”). Acestea au fost contestate de către reclamantă și au fost anulate de instanță de contencios administrativ ca fiind ilegale și arbitrare prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-154/22 din 27 februarie 2023.

Aceste circumstanțe au fost apreciate superficial de către Consiliul Superior al Magistraturii, pe când art. 50 alin. (1) din Codul administrativ prevede temei de recuzare situații mult mai lejere, care denotă suspiciuni de părtinire. Astfel, pentru o autoritate publică într-o procedură administrativă nu pot acționa, de asemenea, persoanele în privința cărora există un motiv de justificare a neîncrederii față de o exercitare imparțială a funcției.

În continuare, cererea de recuzare a fost respinsă de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, iar reclamanta a înaintat, în conformitate cu regulile de procedură administrativă, o cerere de amânare, prin care a solicitat acordarea unui termen suplimentar pentru pregătirea poziției concretizate, inclusiv pentru înaintare în formă scrisă a altor cereri, inclusiv de recuzare a unui alt membru al Consiliului Superior al Magistraturii, însă cererea reclamantei a fost respinsă în mod neîntemeiat.

În acest sens, a subliniat reclamanta că, alt membru al Consiliului Superior al Magistraturii, Ion Guzun, numit de Parlamentul Republicii Moldova, fără a fi finalizată procedura administrativă, s-a expus depreciativ față de reclamantă, inclusiv s-a expus și asupra finalității procedurii și aprecierii probelor, fapt care constituie temei de recuzare, dar și de încălcare a principiului imparțialității.

Astfel, suplimentar la motive ce vizează situația cu Nina Cemat, datorită faptului respingerii cererii de amânare formulate de reclamantă, fără existența temeiului legal, Tamara Chișca-Doneva a fost lipsită de dreptul la recuzare a membrului Consiliului Superior al Magistraturii, Ion Guzun, ce denotă încălcarea art. 52 din Codul administrativ care prevede că, reclamanta deține dreptul la recuzarea membrilor organului colegial. Același drept este stabilit în art. 18 al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

A invocat reclamanta că în actul administrativ contestat, Consiliul Superior al magistraturii nu s-a expus asupra demisiei din funcția administrativă deținută.

Prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 30 din 12 martie 2021, reclamanta a fost numită în funcția de vice-președinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ pe un termen de 4 ani.

La 16 martie 2021, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.70/7 s-a constatat încetarea exercitării interimatului funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție de către judecătorul Vladimir Timofti și s-a dispus ca exercitarea interimatului funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție să fie asigurată de vice-președintele Curții Supreme de Justiție, președintele Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, Tamara Chișcă-Doneva, în temeiul art. 91 alin.(3) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 25 august 2023 nu conține expunerea asupra solicitării din cererea de demisie, ce vizează demisionarea din funcție administrativă de vice- președinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ.

Conform art.9 alin. (1), (8) din Legea nr. 64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Supremă de Justiție este condusă de un președinte, selectat din rândul judecătorilor săi, în bază de merit, de către Consiliul Superior al Magistraturii. În cazul vacanței funcțiilor de președinte și de vice-președinte al Curții Supreme de Justiție sau în cazul lipsei președintelui și a vicepreședintelui, atribuțiile președintelui Curții Supreme de Justiție sunt exercitate de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.

În pofida faptului că la Curtea Supremă de Justiție s-a creat o situație foarte dramatică și complicată, Consiliul Superior al Magistraturii a numit prin Hotărârea nr. 363/20 din 25 august 2023 pe doamna Viorica Puica, judecător transferat temporar la Curtea Supremă de Justiție, pentru exercitarea interimatului funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție, adică a fost numit președintele interimar al Curții Supreme de Justiție nu din rîndul judecătorilor de drept din cadrul instanței, dar din rîndul judecătorilor transferați temporar care nu au statutul de judecător de drept al instanței ierarhic superioare.

A invocat reclamanta că hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nu este clară și nici motivată în ce privește modul și consecințele de demisie.

Conform art. 118 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii. (2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în

drept - temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt - oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile - o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc.

Conform art. 119 alin. (1) din Codul administrativ, conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert.

Conform art. 26 din Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, (modificat prin Legea nr. 246 din 29.07.2022, în vigoare din 26.08.2022), se consideră demisie a judecătorului plecarea onorabilă a acestuia din funcție dacă, în exercițiul funcțiunii și în afara relațiilor de serviciu, el nu a comis fapte care discreditează justiția sau compromit cinstea și demnitatea de judecător. Judecătorul are dreptul la demisie prin depunerea cererii de demisie, inclusiv în cazul reorganizării sau dizolvării instanței judecătorești. Judecătorului care a plecat onorabil din sistem i se plătește o indemnizație unică de concediere egală cu 50% din produsul înmulțirii salariului său mediu lunar la numărul de ani complet lucrați în funcția de judecător. Totodată, în calculul indemnizației unice de concediere pentru judecătorul demisionat și reîntors în funcție se ia timpul activității în funcția de judecător de la data încetării ultimei demisii. Nu se consideră plecare onorabilă demisia judecătorului care a comis fapte care discreditează justiția sau compromit cinstea și demnitatea de judecător. În cazul în care împotriva judecătorului a fost pornită urmărirea penală pentru comiterea faptelor menționate la alin. (51), plata indemnizației unice de concediere se suspendă până la data rămânerii irevocabile a hotărârii cu privire la vinovăția judecătorului. Judecătorul este considerat demisionat atâta timp, cât respectă prevederile art.8, păstrează cetățenia Republicii Moldova și nu comite fapte ce discreditează justiția sau compromit cinstea și demnitatea de judecător. În cazul în care constată că judecătorul demisionat nu îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege, Consiliul Superior al Magistraturii sistează demisia judecătorului, acesta fiind în drept să atace hotărârea de sistare în instanța judecătorească într-un termen de 10 zile de la data primirii copiei de pe hotărâre. Demisia judecătorului se sistează și în cazul numirii repetate a acestuia în funcția de judecător.

Consiliul Superior al Magistraturii în hotărârea sa din 25 august 2023 face referire la prevederile art. 26 din Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, (modificat prin Legea nr. 246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022), fără a indica alineatul din norma legală care ar face posibilă

determinare și stabilirea modului de demisie ales și admis de organul colegial în privința reclamantei: onorabilă sau neonorabilă. Acest fapt creează o incertitudine și insecuritate juridică.

Astfel, Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 25 august 2023 la pct. 2 nu este motivată în drept, este incertă, nu este clară, accesibilă și previzibilă, ceea ce contravine prevederilor legale.

De asemenea, reclamanta a invocat că hotărârea contestată este adoptată cu încălcări de procedură și anume lipsa de cvorum.

Consiliul Superior al Magistraturii a acționat fără cvorum. În sensul dat, art. 133 alin. (1) din Codul administrativ prevede că, cvorumul reprezintă numărul minim necesar de membri prevăzut de lege pentru întrunirea valabilă a unui organ colegial sau emiterea unui act administrativ individual. Aliniatul 2 al art. 133 din Codul administrativ confirmă regula din aliniatul (1), prin sintagma „cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel”

Așadar, Legea nr.947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii prevede altfel, în următoarele condiții.

Conform art. 123 alin. (1) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii este format din 12 membri: șase judecători aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, reprezentând toate nivelurile instanțelor judecătorești, și șase persoane care se bucură de o înaltă reputație profesională și integritate personală, cu experiență în domeniul dreptului sau în alt domeniu relevant, care nu activează în cadrul organelor puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic.

Conform art. 3 alin. (1) din Legea nr.947 din 19.07.1996, Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din 12 membri.

Art. 15 alin. (2) din Legea nr.947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii prevede că ședința Consiliului Superior al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din membrii lui care sunt în exercițiul funcției și nu se află în situațiile menționate la art. 18 alin. (1).

Prin urmare, la ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii au fost prezenți 6 membrii, iar ședința din data de 25 august 2023 nu a fost deliberativă, deoarece nu a avut minim necesar de membri prevăzut de Lege pentru întrunirea valabilă a unui organ colegial sau emiterea unui act administrativ individual ($\frac{2}{3}$ din $12 = 8$, iar $\frac{2}{3}$ din $8 = 5,34 = 5$ membri cu drept de vot). Nina Cernat este un membru al Consiliului Superior al Magistraturii cu mandatul expirat prelungit prin extindere, fapt ce rezultă din hotărârea motivată din 25 august 2023.

În acesta ordine de idei, prin prisma Hotărârii Curții Constituționale nr. 9 din 07 aprilie 2022 pentru controlul constituționalității Legii nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (sesizarea nr.43a/2022)”, competența membrului Consiliului Superior al Magistraturii, Nina Cernat, cu mandatul expirat prelungit prin extindere, se reduce/limitează la participarea și examinarea doar treburilor curente ale Consiliului Superior al Magistraturii.

În contextul celor menționate la cap. 8 lit. a) din prezenta cerere, conform art. 4 alin. (1) lit. a1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, eliberare a judecătorului din funcție face parte din competența Consiliului Superior al Magistraturii ce ține de cariera judecătorului.

Astfel, a susținut reclamanta că membrul Consiliului Superior al Magistraturii, Nina Cernat, cu mandatul expirat prelungit prin extindere, nu a avut dreptul să participe în ședință din 25 august 2023 și să examineze cererea de demisie depusă.

Cu atât mai mult, Nina Cernat, conform art. 19 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii era obligată să declare autorecuzare, însă încălcând procedura stabilită de lege a participat la ședința Consiliului Superior al Magistraturii și a votat pentru adoptarea hotărârii din 25 august 2023.

În această ordine de idei a invocat reclamanta cauza Catană v. Republica Moldova, unde CtEDO a constatat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție: lipsa independenței și imparțialității al CSM, Curtea a stabilit că pentru a decide dacă există un motiv legitim să se suspecteze că un judecător sau o jurisdicție colegială nu este imparțială într-o anumită cauză, punctul de vedere al persoanei vizate este relevant, dar nu joacă un rol decisiv. Elementul determinant este dacă temerile persoanei în cauză pot fi considerate ca fiind justificate în mod obiectiv având șanse serioase de succes. (Micallef v. Malta [MC], nr. 17056/06, § 96, CEDO 2009, și Morice v. Franța [MC], nr. 29369/10, § 76, CEDO 2015).

Atunci cvorumul ședinței din data de 25 august 2023 nu ar fi reprezentat nici numărul de 6 membri, dar de 5 membrii/de 4 membri (în caz de recuzare a lui Ion Guzun). Încălcarea procedurală în cauză în continuare a dus la încălcarea de cvorum și majoritate.

La calcularea cvorumului pentru examinarea chestiunii „cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”, respectiv cu prezența doar a 5 (în caz de neparticipare a lui Nina Cernat) sau 4 membri (în caz de recuzare a lui Ion Guzun), ce au avut drept de vot pe această chestiune, ședința nu ar fi fost deliberativă (2/3 din 8 =5 membrii cu drept de vot).

Or, conform art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor săi, cu excepția cazului prevăzut în art. 19 alin. (4). Cvorumul condiționează majoritatea. Lipsa cvorumului exclude posibilitatea declanșării majorității. Or, emiterea actului administrativ individual de autoritățile publice cu conducere colegială se realizează prin anumite particularități procedurale. De aceea art. 132 alin. (2) din Codul administrativ prevede expres că „conducerea colegială a unei autorități publice adoptă decizii prin vot”. Textul „adoptă decizii prin vot” structurează în sine cvorumul și majoritatea, categorii juridice reglementate în art. art. 133-136 din Codul administrativ.

Cu referire la Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 341/20 din 25 august 2023, această a fost luată cu 6 voturi pro ale membrilor prezenți, ce demonstrează caracterul nedeliberativ al ședinței organului colegial.

În atare condiții, a menționat că ședința Consiliului Superior al Magistraturii din 25 august 2023 nu a fost deliberativă, ce exclude posibilitatea emiterii vre-o unei hotărâri și exclude legalitatea hotărârii emise.

Reclamanta a susținut că, hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii este ilegală, deoarece contravine și garanțiilor constituționale de care beneficiază reclamanta în calitate de judecător, vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție.

Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii în cauză, reprezintă actul administrativ individual, defavorabil, ilegal, arbitrar și contrar principiilor de organizare judiciară: principiul independenței puterii judecătorești și a judecătorului, inamovibilității și legalității.

La caz, pîrîtul a ales în mod arbitrar și eronat să aplice prevederile art. 25, 26 al Legii cu privire la statutul judecătorului care prevede dreptul judecătorului la depunerea unei cereri de demisie, însă nu prevede posibilitatea admiterii parțiale a acesteia și ingerinței în exercitarea de către un judecător a dreptului de demisie din data indicată în cerere.

Prin hotărârea emisă, Consiliul Superior al Magistraturii a modificat ilegal data de demisie a reclamantei din funcția de judecător, cu eliberarea din funcție, iar această hotărâre contravine art. 116 alin. (1) și (5) din Constituția Republicii Moldova, art. 17 alin. (1) lit. b), 25, 26 din Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Mai mult ca atât, aceste măsuri luate în privința reclamantei, la caz, contravin principiului independenței judecătorului, ca purtător al puterii judecătorești, care-și exercită atribuțiile exclusiv în baza legii, asigurat

prin: a) procedura de înfăptuire a justiției; b) procedeele de numire, suspendare, demisie și eliberare din funcție; c) declararea inamovibilității lui; d) alte măsuri, prevăzute de lege.

Astfel, art. 116 alin. (5) din Constituție prevede că, deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii.

La caz, o decizie privind demisia unui judecător de nivelul Curții Supreme de Justiție a fost adoptată netransparent și neobiectiv.

La fel, odată cu incertitudinea administrativă și abuzurile de drept, s-a adus atingere gravă principiului preeminenței dreptului, care impune ca orice imixtiune a autorităților în dreptul individului, pe care Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Convenția) le protejează, să fie supusă unui control riguros.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a indicat în practica sa că o normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă {Silver s.a. vs. Regatul Unit, 25 martie 1983}. Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (Păduraru vs. România, 1 decembrie 2005).

Anterior, în condițiile în care nu era nici un motiv formal pentru înlăturarea reclamantei din funcție, s-a purces la folosirea metodelor de presiune:

1. pornirea ilegală a unei cauze penale pentru o pretinsă îmbogățire ilicită, în condițiile în care veniturile reclamantei declarate coincid cu cheltuielile declarate;

2. utilizarea acestei cauze penale ca pretext pentru suspendarea reclamantei din funcție administrativă.

Tratarea inegală și discriminatorie constituie o răzbunare pentru faptul că, reclamanta făcând parte din Completul special de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție a admis acțiunile în contencios administrativ înaintate de 21 de candidați judecători și procurori în funcțiile de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Urmează de subliniat că prin deciziile emise Curtea Supremă de Justiție a efectuat controlul judecătoresc asupra deciziilor emise de Comisia de evaluare și

problemelor relevante și nu asupra legilor adoptate de legislativul întru realizarea „reformei de justiție”, cu atât mai mult, nu a dat apreciere acestui proces, după cum rezultă din articole publicate în presă.

Prin implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în atingerea scopurilor politice ale unui partid de guvernământ și în așa mod prin încălcarea drepturilor reclamantei, autoritatea pîrîtă a încălcat principiul imparțialității în activitatea administrativă, prevăzut de art. 25 din Codul administrativ care prevede că autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să își exercite atribuțiile legale în mod imparțial, indiferent de propriile convingeri sau interesele persoanelor care le reprezintă.

Principiile constituționale și legislative interne (menționate infra) referitoare la independența magistraturii și inamovibilitatea judecătorilor confirmă că reclamanta a avut dreptul de a-și duce la capăt în integralitate mandatul de judecător și de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție și că acest drept este protejat.

A susținut reclamanta că, Consiliul eliberează din funcție judecătorii, iar demisia și eliberarea din funcție a judecătorului fiind examinate de Consiliul Superior al Magistraturii în condițiile legii. Practica administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii la acest capitol este uniformă și constantă, nu există hotărârile de admitere parțială a cererii de demisie, cu modificare unilaterală de către Consiliul Superior al Magistraturii a datei indicate în cererea de demisie înaintată de judecător, iar toate cererile de demisie se admit, în strictă conformitate cu solicitările formulate de judecător-deponent al actului procedural.

În condițiile abordate, concluziile Consiliului Superior al Magistraturii expuse în hotărîrea motivată sunt lipsite de temei juridic și rezultă din interpretarea eronată a prevederilor legale, deoarece art. 3 alin. (4) al Legii nr. 65/2023 pune în sarcina Consiliului Superior al Magistraturii să examineze cererea de demisie și să pronunțe asupra acesteia în cel mult 10 zile de la data expirării termenului prevăzut la alin. (3) și să informeze Comisia de evaluare despre hotărîrea adoptată. Respectiv, norma legală nu prevede și nici nu poate să prevadă că demisia cu eliberarea judecătorului Curții Supreme de Justiție din funcție urmează să producă efect din data adoptării hotărîrii pe acest subiect.

Asemenea reglementări de când produce efecte demisia ca motiv de eliberare din funcție nu sunt stabilite de lege, iar demisia reprezintă un drept constituțional și exprimarea voinței judecătorului, ca element al inamovibilității. Termenul de depunere a cererii de demisie (20 zile), termenul de examinare a cererii de demisie (10 zile) și termenul de retragere a cererii de demisie (20 zile) sunt termenele juridice ce reglementează raporturi de procedură administrativă, nu pot fi

confundate și egalizate cu termen de eliberare din funcție a judecătorului prin demisie ce nu este indicat în norma de drept.

A relatat că solicitările sale cu referire la data de eliberare din funcție perfect se încadrează și colaborează cu art. 13 alin. (4), (5), (6) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 64 din 30 martie 2023, ce la fel reprezintă o lege specială.

Conform art. 13 alin. (4), (5), (6) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 64 din 30 martie 2023 (în redacția în vigoare din 02.05.2023), Curtea Supremă de Justiție își va începe activitatea în noua componență, în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu competențele stabilite prin aceasta, la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Curtea Supremă de Justiție continuă să funcționeze în componența actuală și examinează cauzele date prin lege în competența sa până la data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Aceste modificări în legislație au fost introduse prin Legea nr. 89 din 27-04-2023 pentru modificarea unor acte normative, întru modernizarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, or, conform art. 21 alin. (7) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023, judecătorii Curții Supreme de Justiție, aflați în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi, care au promovat evaluarea își continuă activitatea în calitate de judecător în cadrul Curții Supreme de Justiție.

Astfel, pînă la modificările introduse prin Legea nr. 89 din 27 aprilie 2023 în vigoare din 02 mai 2023, Legea nr. 64/2023, în lipsa unor mențiuni la dispoziții finale și tranzitorii, lasă impresia că judecătorii în exercițiu la data intrării în vigoare a Legii nr. 64 (art. 21 alin. (7)), pot activa doar după promovarea evaluării, astfel, nefiind clară soarta mandatului acestora.

Acest fapt a dictat necesitatea de adresare a Curții Supreme de Justiție către Parlamentul Republicii Moldova și Consiliul Superior al Magistraturii cu solicitări de emiteră a avizului consultativ nr. 74 din 11 aprilie 2023, în conformitate cu art. 71 alin. (2)-(3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, cu scopul de a clarifica modalitatea de aplicare a prevederilor legale noi,

având în vedere că dispozițiile finale și tranzitorii nu au prevăzut o perioadă de tranziție de la vechile la noile reglementări (Avizul consultativ al Parlamentului Republicii Moldova nr. CJ-04 nr. 24 din 03 martie 2023).

Iar, în acest sens, Parlamentul Republicii Moldova a votat la 27 aprilie 2023, Lege care a intrat în vigoare la 02 mai 2023 și se referă la anumite norme tranzitorii la implementarea Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție. Legislativul a aprobat modificări la Legea nr. 64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, modificările legislative având un efect atât asupra constituirii completelor de judecată, cât și asupra schimbării membrilor acestora până la începerea activității Curții Supreme de Justiție, în noua componență.

A menționat că potrivit jurisprudenței CEDO expuse în cauza Volkov contra Ucrainei, Curtea a reținut statuările pertinente din Raportul lui Thomas Hammarberg, Comisar pentru Drepturile Omului al Consiliului European, în urma vizitei sale în Ucraina (19-26 noiembrie 2011), CommDH(2012)10, 23 februarie 2012, care, la aspectele ce se referă la independența și imparțialitatea judecătorilor, a menționat că, „independența sistemului judiciar - care implică de asemenea independența fiecărui judecător în parte - trebuie protejată în drept și în fapt. Comisarul subliniază cu îngrijorare că, potrivit percepției publice în Ucraina judecătorii nu sunt protejați împotriva presiunilor din exterior, inclusiv a celor politice. Este necesar să fie luate măsuri decisive pe mai multe fronturi pentru a suprima factorii care-i fac pe judecători vulnerabili și care slăbesc independența acestora. Autoritățile ar trebui să examineze cu atenție orice acuzație de ingerință sau influență politică induse în activitatea instituțiilor judiciare și să asigure existența unor remedii eficiente. Atât în Constituție, cât și în Lege, există garanții contra presiunilor nejustificate; cu toate acestea, aceste prevederi ar trebui consolidate în continuare atât în drept, cât și în practică... Comisarul este îngrijorat, în mod special, de declarațiile cu privire la influența puternică pe care o exercită autoritățile de urmărire și executive asupra judecătorilor prin intermediul reprezentanților lor la Consiliul Superior al Magistraturii. În special, Comisarul a fost informat despre faptul că de mai multe ori procedurile penale și disciplinare împotriva judecătorilor au fost inițiate de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii care reprezentau Biroul Procurorului, pentru o pretinsă încălcare a jurământului, în cazuri în care judecătorii vizați nu ar fi susținut poziția acuzării (a se vedea, de asemenea, paragraful 20 sus-menționat). În acest context, Comisarul ar dori să amintească că judecătorii nu ar trebui să aibă motive să se teamă de revocare sau proceduri disciplinare inițiate împotriva lor din cauza deciziilor pe care le adoptă.”

Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile, adoptată la 17 noiembrie 2010, sunt redactate după cum urmează: „Mandat și inamovibilitate. 49. Inamovibilitatea este un element cheie al independenței judecătorilor. Judecătorii, fie aleși sau numiți, vor avea funcția garantată până la o vârstă obligatorie de pensionare sau până la expirarea mandatului funcției, acolo unde acestea există. 50. Condițiile de exercitare a funcției judiciare trebuie să fie stabilite prin lege. Unei numiri permanente nu i se poate pune capăt decât numai în cazuri de încălcări grave ale reglementărilor de natură disciplinară sau penală stabilite prin lege, sau în cazul în care judecătorul nu mai poate exercita atribuțiile judiciare. O pensionare anticipată poate fi posibilă numai la cererea judecătorului în cauză sau numai pe motive medicale. (...) 52. Un judecător nu poate fi renumit sau mutat într-o altă funcție judiciară fără consimțământul său, cu excepția cazurilor de sancționare disciplinară sau de reformare a organizării sistemului judiciar.”

Comisia de la Veneția, în avizul său privind proiectul de modificare și completarea a Codului juridic al Armeniei (durata mandatului președinților de instanțe), adoptat în cursul celei de-a 99-a sesiuni plenare [Veneția, 13-14 iunie 2014, CDLAD(2014)021] este în interesul menținerii independenței sistemului judiciar și al unei bune administrări a justiției ca judecătorii să fie protejați împotriva revocărilor arbitrare și împotriva ingerințelor în exercitarea funcțiilor pe care le dețin.

În cauza *Baka v. Ungaria* Curtea a considerat că încetarea mandatului reclamantului *ex lege*, prin efectul noii legi intrate în vigoare la 1 ianuarie 2012 (art. 185 din Legea CLXI din 2011 privind organizarea și administrarea instanțelor și art. 11 din dispozițiile tranzitorii la Legea fundamentală), în temeiul noii Legi fundamentale, nu poate anula, retroactiv, caracterul întemeiat al dreptului care îi garantează normele care erau aplicabile în momentul alegerii sale. După cum s-a indicat mai sus, aceste norme prevedeau în mod clar un mandat de președinte de 6 ani, precum și motivele specifice pentru care i s-ar fi putut pune capăt. Dat fiind că noua legislație a anulat vechile norme, ea constituie însuși obiectul „litigiului”, potrivit căruia se dorește să se afle dacă garanțiile de echitate a procedurii care decurg în temeiul art. 6 § 1 sunt aplicabile. În circumstanțele prezentei cauze, nu se poate răspunde, pe baza noii legislații, la întrebarea dacă exista un drept în dreptul intern. În lumina celor de mai sus, Curtea a considerat că, în speță, a existat o contestație reală și serioasă asupra unui „drept”, pe care reclamantul îl putea susține, în mod întemeiat, recunoscut de dreptul intern (a se vedea, *mutatis mutandis*, Vilho

Eskelinen și alții și Savino și alții împotriva Italiei, nr. 17214/05, 20329/05 și 42113/04, pct. 68-69, 28 aprilie 2009). (pct. 110-111, nr. 20261/12, 23 iunie 2016).

În cauza Catană vs. Republica Moldova, CEDO a constatat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție: lipsa independenței și imparțialității Colegiului disciplinar al magistraților și al Curții Supreme de Justiție, dar și lipsa unui control suficient din partea Curții Supreme de Justiție (nr. 43237/13, 21.02.2023).

În acest caz Curtea a făcut trimitere la jurisprudența sa privind exigențele de independență și imparțialitate obiectivă impuse de articolul 6 din Convenție (a se vedea, /V printre multe altele, Ramos Nunes de Carvalho e Să, §§ 144-50). În ceea ce privește, în primul rând, imparțialitatea obiectivă, ce se referă în mod independent de comportamentul personal al judecătorului, există fapte verificabile care să dea motive de suspiciune cu privire la imparțialitatea acestuia. Rezultă că, pentru a decide dacă există un motiv legitim să se suspecteze că un judecător sau o jurisdicție colegială nu este imparțială într-o anumită cauză, punctul de vedere al persoanei vizate este relevant, dar nu joacă un rol decisiv. Elementul determinant este dacă temerile persoanei în cauză pot fi considerate ca fiind justificate în mod obiectiv. (Micallef v. Malta [MC], nr. 17056/06, § 96, CEDO 2009, și Morice v. Franța [MC], nr. 29369/10, § 76, CEDO 2015). Pentru a stabili, apoi, dacă un tribunal poate fi considerat „independent” în sensul articolului 6 din Convenție, Curtea are în vedere, între altele, modul de numire și durata mandatului membrilor săi, existența unei protecții împotriva presiunilor externe și dacă există sau nu o aparență de independență (a se vedea, printre multe altele, Ramos Nunes de Carvalho e Să, citat anterior, § 144). Curtea a reamintit că exigențele privind independența și imparțialitatea obiectivă sunt strâns legate între ele (Sacilor-Lormines v. Franța, nr. 65411/01, § 62, CEDO 2006-XIII) și că ele împreună sunt foarte strâns legate de exigența „instanței stabilită prin lege” în sensul articolului 6 din Convenție (Gudmundur Andri Asträdsson, §§ 231 -34 și 295).

La fel reclamanta a invocat și încălcarea dreptului la un proces echitabil prin examinarea cauzei de către completul judiciar care nu este format în mod legal:

Art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil - instanță independentă) din Convenția europeană a drepturilor omului („Convenția”): „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale sau asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Conform art. 20 din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, sintagma „instituită de lege” din articolul 6 al Convenției presupune că o instanță instituită de lege trebuie să îndeplinească o serie de condiții, precum independența membrilor săi, respectarea procedurii de numire și durata mandatului lor, imparțialitate și existența garanțiilor procedurale (Hotărârea Coeme și alții v. Belgia din 22 iunie 2000, § 99).

Astfel, independența justiției este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și o garanție fundamentală a unui proces echitabil. Această independență urmează a fi asigurată de către stat. Realizarea principiului independenței judecătorului, pus la baza autonomiei autorității judecătorești, se asigură prin procedura de înfăptuire a justiției, modul de numire, suspendare, demisie și eliberare din funcție a judecătorului, prin declararea inviolabilității judecătorului.

CtEDO a statuat în practica sa că, pentru a stabili, dacă un tribunal poate fi considerat „independent” în sensul articolului 6 din Convenție, Curtea are în vedere, între altele, modul de numire și durata mandatului membrilor săi, existența unei protecții împotriva presiunilor externe și dacă există sau nu o aparență de independență.

Curtea a observat că exigențele privind independența și imparțialitatea obiectivă sunt strâns legate între ele și că ele împreună sunt foarte strâns legate de exigența „instanței stabilită prin lege” în sensul articolului 6 din Convenție.

Curtea reiterează că independența judecătorului este un element esențial al statutului juridic și condiția principală a autonomiei autorității judecătorești. Prin urmare, independența judecătorului constituie un factor determinant în realizarea accesului liber la justiție - drept fundamental garantat de articolul 20 din Constituție.

În speță, judecătorul Curții Supreme de Justiție, Aliona Miron, ce face partea completului judiciar ce examinează cauza reclamantei, a fost numita ca judecător al CSJ cu încălcarea procedurii stabilite, deoarece prin Hotărârea nr. 262/22 din 22 Septembrie 2020⁴⁷, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Parlamentului Republicii Moldova numirea judecătorului Aliona Miron în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, înaintând proiectul hotărârii.

La 3 martie 2021, Comisia Juridică a Parlamentului a discutat despre numirea celor doi vicepreședinți și a patru judecători ai Curții Supreme de Justiție, propuși de Consiliul Superior al Magistraturii încă în septembrie 2020. Comisia a aprobat numirea în funcțiile de vicepreședinte a CSJ a dnei Tamara Chișca-Doneva și a dnei

Nadejda Toma, iar în funcțiile de judecător ale CSJ a dlui Ghenadie Plămădeală a dnei Oxana Robu. Nu a fost luată o decizie în cazul judecătorilor Anatolie Minciună și a lui Nicolae Șova din cauza că membrii comisiei s-au abținut. Discutarea candidaturii celor doi a fost propusă pentru dezbateră în Plenul Parlamentului. În ceea ce privește cel de-al cincilea candidat propus de Consiliul Superior al Magistraturii, dna Aliona Miron, Comisia Juridică a recepționat o scrisoare din partea a trei membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, care au menționat că, în cadrul concursului la Consiliul Superior al Magistraturii, votul pentru ea nu a fost calculat corect. Comisia a solicitat Consiliului Superior al Magistraturii să clarifice dacă votul a fost calculat corect, iar la acest subiect Comisia va reveni ulterior.

Ulterior, fără a examina aceste circumstanțe și fără a se întruni în ședința a plenului Consiliului Superior al Magistraturii, actele au fost expediate prin simplă scrisoarea de la Consiliului Superior al Magistraturii (semnată de Nina Cernat) în adresa Parlamentului Republicii Moldova.

În rezultat, prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 104/2021 din 09 septembrie 2021, doamna Aliona Miron a fost numită în funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani, fără a fi propusă în mod repetat Comisiei Juridice, conform legii, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Cu referire la judecătorii Curții Supreme de Justiție - Oxana Parfeni, Stela Procopciuc, care fac parte din componența completului de judecată care examinează cauza reclamantei este de menționat că, au fost numiți ca judecători ai Curții Supreme de Justiție cu încălcarea procedurii stabilite, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și în baza Hotărârii nr. 142/8 din 02 mai 2023, prin transferă temporar, pentru o perioadă de 6 luni. În cauza Besnik Câni v. Albania, Curtea a statuat încălcarea art. 6 § 1, inclusiv prin lipsa tribunalului înființat de lege, s-a constatat participarea la judecarea cauzei a judecătorului care a fost numit cu încălcarea procedurii, ce a dus la încălcarea dreptului la examinarea echitabilă a cauzei, (nr. 37474/20, 04.10.2022, final 04.01.2023)

În cauza Gudmundur Andri Astrasson v. Islanda prin Hotărârea CEDO din 01.12.2020, Curtea a statuat încălcarea art. 6 § 1- Tribunal instituit de lege, prin participarea la examinarea cauzei a unui judecător a cărui numire a fost viciată de marja discreționară necorespunzătoare a executivului, fără un control judecătoresc național și o redresare efectivă.(nr. 26374/18, 12.03.2019, final 01.12.2020).

Curtea a clarificat semnificația conceptului de „tribunal instituit de lege”: întinderea exigenței unui „tribunal instituit de lege”:

1. **„Tribunal”**: Un „tribunal” este caracterizat de funcția sa judiciară și trebuie să îndeplinească o serie de exigențe, cum ar fi independența, în particular de executiv, imparțialitatea și mandatul funcției membrilor săi. Mai mult, noțiunea de „tribunal” presupunea ca acesta să fie compus din judecători selectați pe bază de merit printr-un proces riguros care să asigure că erau numiți cei mai calificați candidați - atât în termeni de competență tehnică, cât și în termeni de integritate morală. Cu cât mai sus era situat un tribunal în ierarhia judecătorească, cu atât mai exigente trebuiau să fie criteriile de selecție. Judecătorii din afara profesiei puteau fi supuși unor criterii diferite de selecție, în special în privința competențelor lor tehnice.

2. **„Instituit”**: Având în vedere implicațiile sale fundamentale pentru funcționarea adecvată și pentru legitimitatea puterii judecătorești într-un stat democratic guvernat de preeminența dreptului, procesul de numire a judecătorilor constituia un element inerent al conceptului de „constituire” a unei curți sau a unui tribunal „instituit de lege”. De vreme ce jurisprudența relevantă a Curții de până acum viza, în mod predominant, încălcări ale normelor naționale care reglementau competența unui tribunal sau care aveau efecte imediate privind compunerea sa, au existat precedente care indicau acea direcție, cum ar fi *Ilatovskiy v. Rusia* (6945/04, 9 iulie 2009). Mai mult, o asemenea abordare și-a găsit sprijin în scopul exigenței „instituit de lege”: reflectând principiul preeminenței dreptului, ea urmărea să protejeze puterea judecătorească de influența externă ilegală, mai ales de influența executivului. Procesul de numire a judecătorilor putea fi supus unei asemenea ingerințe nepotrivite și, prin urmare, reclama o analiză strictă. Exigența amintită mai cuprindea prevederile dreptului național referitoare, în special, la independența membrilor unui tribunal. Așadar, era evident că încălcările dreptului care reglementa procesul de numire în funcție a judecătorilor putea face ca participarea judecătorului relevant la examinarea unui caz să fie „defectuoasă”. În fine, sub acest aspect, mai exista un consens considerabil în rândul statelor studiate.

3. **„De lege”**: Natura și întinderea cazurilor judecate de Curte pretindeau mai mult stabilirea existenței unei baze legale a tribunalului care judeca un caz și dacă exigențele dreptului național au fost respectate la constituirea și funcționarea aceluia tribunal. Totuși, exigența unui „tribunal instituit de lege” mai presupunea exigența unui „tribunal instituit potrivit legii”. Această exigență nu urmărea în niciun caz să impună uniformitatea în practicile statelor membre. Nu se putea considera că exigența era diminuată prin simplul fapt că executivul avea o influență decisivă asupra numirilor. Preocuparea de aici referitoare doar la asigurarea faptului că dreptul național relevant privind numirile în funcția de judecător a fost exprimată

în termeni lipsiți de echivoc, în măsura posibilă, astfel încât să nu permită ingerințe arbitrare, inclusiv din partea executivului.

Relația reciprocă dintre exigențele „independenței”, „imparțialității” și „tribunalului instituit de lege”:

Examinarea în baza condiției „tribunalului instituit de lege” nu trebuia să omită scopul comun împărtășit cu garanțiile „independenței” și „imparțialității”, și anume cel al sprijinirii principiilor preeminenței dreptului și separării puterilor. Prin urmare, trebuia să se cerceteze în mod sistematic dacă presupusa deficiență dintr-un anumit caz era atât de gravă încât să submineze principiile fundamentale menționate mai sus și să compromită independența tribunalului în discuție. „Independența” se referea, în această privință, la personalul necesar și la independența instituțională cerută pentru luarea unor decizii imparțiale și caracterizate, deopotrivă, de (i) o stare de spirit care denotă rezistența judecătorului la presiunile externe ca o chestiune de integritate morală și (ii) un set de aranjamente instituționale și operaționale - implicând atât o procedură prin care judecătorii pot fi numiți de o manieră care le asigură independența și criterii de selecție bazate pe merite -, care trebuie să asigure garanții împotriva influențelor nepotrivite și/sau marjei discreționare nelimitate a altor puteri ale statului, atât la etapa inițială a numirii unui judecător, cât și în timpul exercitării sarcinilor sale.

La caz, a considerat reclamanta că are relevanța și cauza *Ovcearenco și Kolis v. Ucrainei* unde Curtea a constatat încălcarea și că justiția nu poate fi reformată prin metode abuzive.

A solicitat Tamara Chișca-Doneva anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 341/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”, în partea termenului de eliberare din data de 25 august 2023 și obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită o hotărâre cu privire la modificarea termenului eliberării din funcția de judecător a reclamantei, începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii nouă judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Reclamata Tamara Chișca-Doneva, în ședința de judecată nu s-a prezentat, procedura de citare legală a fost executată.

În ședința de judecată, reclamanta Tamara Chișca-Doneva, reprezentată de avocatul Marina Chitic, a susținut cererea de chemare în judecată solicitând admiterea acesteia, anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr.

341/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”, în partea termenului de eliberare din data de 25 august 2023 și obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită o hotărâre cu privire modificarea termenului eliberării din funcția de judecător a reclamantei, începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii nouă judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Reprezentatul pârâtului, Consiliul Superior al Magistraturii, în ședința de judecată nu s-a prezentat solicitând prin cerere examinarea cauzei în absența sa.

La 06 octombrie 2023 Consiliul Superior al Magistraturii a depus referință și la 07 februarie 2024 a depus explicații/sușineri verbale, prin care a solicitat respingerea ca fiind neîntemeiată a acțiunii în contencios administrativ depusă de Tamara Chișca-Doneva.

Acțiunea este admisibilă și neîntemeiată.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În sensul respectiv, art. 189 alin. (1) din Codul administrativ prevede că, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ este condiționată inter alia de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice.

La caz, aceste condiții de încălcare a unui drept prin activitatea administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii sunt întrunite.

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea. Hotărârea Plenului Consiliului Superior al

Magistraturii nr.34/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție” constituie în sine un act administrativ individual defavorabil pentru reclamantă.

Or, conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Totodată, art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ prevede că, actul administrativ individual defavorabil este actul care impune destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Potrivit art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Astfel, din conținutul acțiunii, prin prisma cadrului legal citat, rezultă că, reclamanta, Tamara Chișca-Doneva, revendică apărarea dreptului la carieră și a garanțiilor juridice ce asigură independența și inamovibilitatea judecătorului, precum și dreptul la un proces echitabil.

Acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamanta, Tamara Chișca-Doneva la instanța competentă jurisdicțional și teritorial. Or, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (5) lit. a) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează în primă instanță, prin hotărâri irevocabile, acțiunile în contencios administrativ privind contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor.

Totodată, conform art. 208 și 163 lit. c) din Codul administrativ acțiunea în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii se depune nemijlocit în instanța de judecată în termen de 30 zile de la comunicarea actului administrativ individual, astfel, procedura prealabilă nu se efectuează.

În sensul enunțat, art. 209 alin. (1) din Codul administrativ prevede că, acțiunea în contestare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Art. 25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19.07.1996, prevede că, hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău de orice persoană interesată, în termen de 30 de zile de la data comunicării acesteia.

Astfel, conform materialelor cauzei, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamanta, Tamara Chișca-Doneva în termenul legal de 30 zile, or actele administrative ce se contestă au fost emise la 25 august 2023, iar acțiunea a fost depusă la 20 septembrie 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, reclamanta, Tamara Chișca-Doneva a utilizat corect tipul acțiunii în contestare, conform art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ pentru revendicarea drepturilor sale, or reclamanta prin acțiunea sa solicită anularea actului administrativ defavorabil acesteia, adică, hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.34/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, la caz, motive de inadmisibilitate a prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, nu sunt, deci acțiunea este admisibilă și urmează a fi examinată în fond.

În privința netemeinicii acțiunii în contenciosul administrativ Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 224 alin.(1) lit. f) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a) – e).

Conform prevederilor art.219 alin.(1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Potrivit prevederilor art.220 alin.(1) din Codul administrativ se explică că, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87–93, iar potrivit art.221 alin.(1) al aceluiași act normativ, autoritățile publice sînt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sînt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații.

În virtutea art.93 din Codul administrativ, care stabilește sarcina probațiunii, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sînt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În cadrul dezbaterilor judiciare, din analiza probelor administrate în conformitate cu legea, s-a stabilit cu certitudine următoarele fapte.

Reclamanta Tamara Chișca-Doneva la 20.06.1987 a fost aleasă în funcție de judecător la Judecătoria raională Hîncești. În anul 1995 reclamanta a fost transferată la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, iar în a. 1996 a fost numită în funcția de judecător la Curtea de Apel a Republicii Moldova. Prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova din 20.06.2003 a fost numită în funcție de judecător la Curtea Supremă de Justiție, iar prin Hotărîrea din 12.03.2021 numită în funcția de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție pe un termen de 4 ani. Totodată, prin Hotărîrea Plenului CSM din 16.03.2021 s-a dispus ca exercitarea interimatului funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție de către ultima.

La 26.07.2023 Tamara Chișca-Doneva a fost notificată de Comisia de evaluare privind inițierea procedurii de evaluare conform Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

La 14 august 2023, judecătorul Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție a înaintat Consiliului Superior al Magistraturii o cerere, prin care a solicitat demisia din funcția de judecător, vicepreședinte, președinte-interimar al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, în baza art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023 și a art. 25 alin. (1) lit. a), art. 26 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, începând cu 31 decembrie 2023, cu achitarea indemnizației unice de concediere.

Ulterior, la data de 16 august 2023 judecătorul Tamara Chișca-Doneva, a adresat o cerere prin care a solicitat să fie modificată data demisiei, indicată în cererea de demisie depusă la 14 august 2023 și anume începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu decât data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea

externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

În motivarea cererii a invocat că reieșind din faptul că buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este grav afectată din cauza numărului posturilor vacante, având în vedere prevederile art. 13 alin. (4), (5), (6) din Legea nr. 64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție și faptul că Legea nr. 65/2023 nu prevede termenul eliberării judecătorului din funcție, a solicitat să fie acceptată cererea din data indicată. A considerat inoportun să participe la evaluare conform Legii nr. 65/2023, din motiv că mandatul de judecător îi expiră la 14 iunie 2024, în baza art. 25 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

S-a stabilit, că examinarea chestiunii privind cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție a fost inclusă în agenda ședinței nr. 20 din 25 august 2023 ora 09:00.

La ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 20 din 25 august 2023 s-au prezentat 6 (șase) membri ai Consiliului Superior al Magistraturii din 8 (opt) membri în funcție. Ședința s-a considerat deliberativă și s-a declarat deschisă. Cu 6 (șase) voturi pro ale membrilor prezenți a fost votată și aprobată agenda ședinței nr. 20 din 25 august 2023 și a celei suplimentare cu propunerile de rigoare. Potrivit agendei, prima chestiune se referea la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca -Doneva de la Curtea Supremă de Justiție. În ședința Plenului s-a prezentat judecătorul Curții Supreme de Justiție Tamara Chișca-Doneva care a înaintat o cerere de recuzare membrului CSM și raportor pe chestiunea dată Nina Cernat.

În urma deliberării și exprimării votului deschis al membrilor prezenți la ședință cu 4 (patru voturi) pro și 1 (un) vot împotriva s-a respins cererea de recuzare înaintată de Tamara Chișca-Doneva membrului CSM, Nina Cernat de la examinarea chestiunii cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție.

Ulterior, judecătoarea Tamara Chișca-Doneva a înaintat o cerere de amânare a examinării cererii de demisie pe care, cu 0 (zero) voturi pro și 6 (șase) voturi împotriva ai membrilor prezenți la ședință, Plenul CSM a respins-o.

În continuare, a fost audiata informația membrului raportor, judecătorul Tamara Chișca - Doneva a solicitat admiterea cererii în sensul declarat cu modificările expuse în cererea suplimentară.

De asemenea din actele cauzei este cert faptul că Consiliul Superior al Magistraturii examinând cererea de demisie și dosarul personal al magistratului,

audiind informația membrului raportor, cu 6 (șase) voturi pro și 0 (zero) voturi împotriva ale membrilor CSM cu drept de vot, prezenți la ședință, prin hotărârea nr. 341/20 din 25 august 2023, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a acceptat parțial cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de a Curtea Supremă de Justiție și a eliberat-o din funcție, în baza art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, din data de 25 august 2023.

Nefiind de acord cu hotărârea în cauză, la 20 septembrie 2023 Tamara Chișca Doneva a depus o cerere de chemare în judecată, în ordinea contenciosului administrativ prin care a solicitat anularea Hotărârii Plenului CSM nr. 34/20 din 25 august 2023 în partea termenului de eliberare din data de 25 august 2023 și obligarea CSM să emită o hotărâre cu privire la modificarea termenului eliberării din funcția de judecător al reclamantei începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii nouă judecători evaluați, în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Conform art. 25 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la statutul judecătorului, judecătorul este eliberat din funcție în cazul: a) depunerii cererii de demisie.

Conform alin. (2) al aceluiași articol (modificat prin Legea nr. 246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022), eliberarea judecătorului din funcție se face prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit art. 26 alin. (1) din aceeași Lege, se consideră demisie a judecătorului plecarea onorabilă a acestuia din funcție dacă, în exercițiul funcțiunii și în afara relațiilor de serviciu, el nu a comis fapte care discreditează justiția sau compromit cinstea și demnitatea de judecător.

În corespundere cu art. 3 alin. (1)-(4) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, subiecții evaluării sunt: a) judecătorii Curții Supreme de Justiție în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi, inclusiv cei suspendați din funcție; b) candidații la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Nu sunt supuși evaluării: a) judecătorii Curții Supreme de Justiție și candidații la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, care au promovat evaluarea integrității prevăzută de Legea nr.26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor

și procurorilor; b) judecătorii care, în termen de 20 de zile de la notificarea privind inițierea evaluării, depun cerere de demisie.

Cererea de demisie depusă în condițiile alin.(2) lit.b) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile. Depunerea de către judecător a cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motivul invocat, se echivalează cu nepromovarea evaluării.

La data recepționării cererii de demisie, Consiliul Superior al Magistraturii informează despre aceasta Comisia de evaluare. Consiliul Superior al Magistraturii examinează cererea de demisie, se pronunță asupra acesteia în cel mult 10 zile de la expirarea termenului prevăzut la alin.(3) și informează Comisia de evaluare despre hotărârea adoptată.

Este de notat că materialele cauzei confirmă că reclamanta Tamara Chișca - Doneva s-a încadrat în termenul legal de 20 zile pentru depunerea cererii de demisie, astfel că, fiind notificată cu privire la începerea evaluării la 26.07.2023 aceasta a formulat cererea respectivă la 14.08.2023.

Conform art. 15 alin. (2) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996, ședința Consiliului al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din membrii care sunt în exercițiul funcției și nu se află în situațiile menționate la art. 18 alin.(1).

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor săi, cu excepția cazului prevăzut în art. 19 alin. 4). Hotărârea motivată se redactează în cel mult 30 de zile și se semnează de președintele ședinței. În hotărâre se menționează numărul de voturi exprimate în favoarea și împotriva hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge argumentul reclamantei cu privire la faptul că ”hotărârea CSM în partea acceptării parțiale a cererii de demisie și anume eliberarea reclamantei din data de 25 august 2023 este ilegală, ea fiind contrară principiului independenței și inamovibilității judecătorului. Legea nr. 544 XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, modificată prin Legea nr. din 29.07.2022, în vigoare din 26.08.2022 nu reglementează așa temei de admitere sau demisie parțială a judecătorului, din considerentele ce succed.

Prin hotărârea Plenului CSM nr. 341/20 din 25 august 2023, obiect al contestării, a fost acceptată parțial cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție și s-a eliberat Tamara Chișca-Doneva din funcția de judecător de la Curtea Supremă de Justiție, în baza art. 25

alin. (1) lit. a) și art. 26 din Legea cu privire la statutul judecătorului, din data de 25 august 2023. Motivele pentru care s-a decis acceptarea parțială a cererii de demisie sunt expuse detaliat în conținutul hotărârii contestate. Or, din esența argumentelor invocate în Hotărârea contestată nu se deduce că anume demisia judecătorului s-a acceptat parțial, ci s-a acceptat parțial cererea privind data demisiei, adică din ziua emiterii hotărârii dar nu din ziua indicată în cerere.

În acest sens, Completul de judecată reține faptul că, demisia judecătorului Tamara Chișca- Doneva este generată nu doar de Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, modificată prin Legea nr. 246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022, dar inclusiv de Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, circumstanță expusă, nemijlocit de judecător, atât în cererea de demisie de bază cât și cea de concretizare.

La fel, din cererea de demisie, datată cu 14 august 2023, modificată prin cererea din 16 august 2023, judecătorul Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție a accentuat că, consideră inoportun să participe la evaluare conform Legii nr. 65/2023, din motiv că mandatul de judecător îi expiră pe data de 14 iunie 2024 odată cu atingerea plafonului de vîrstă, prin urmare solicită demisia din funcția de judecător, astfel, conformându-se astfel prevederilor art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Mai mult, este necesar de menționat că, cererea judecătorului Tamara Chișca-Doneva, la capitolul data eliberării, a fost motivată de apariția a 2 situații juridice: 13 iunie 2024- data când judecătorul vizat va atinge plafonul de vîrstă, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Astfel, Completul de judecată relevă că, procedura și termenii de examinare a cererii de demisie, depusă în baza art. 3 alin. (2) lit. b) din Lege nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, este reglementată de alin.(4) art.3 din lege. Această normă pune în sarcina Consiliului Superior al Magistraturii obligația ca la data recepționării cererii de demisie, să informeze despre aceasta Comisia de evaluare, să examineze cererea de demisie, să se pronunțe asupra acesteia în cel mult 10 zile de la expirarea termenului prevăzut la alin.(3) și să informeze Comisia de evaluare despre hotărârea adoptată.

Or, din esența dispoziției art. 3 din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, cât și din scopul urmărit de legislator la adoptarea acestei legi, este evident faptul că în interiorul termenului de 20 de zile de la notificarea privind inițierea evaluării, judecătorii urmau să decidă dacă acceptă evaluarea ori depun cererea de demisie, iar termenul de 10 zile este un termen în care cererea de demisie a judecătorului de la Curtea Supremă de Justiție urmează a fi examinată cu eliberarea din funcție a judecătorului din data adoptării hotărârii.

În circumstanțele stabilite, dispoziția art. 3 din Legea nr. 65/2023 nu condiționează data eliberării judecătorului de anumite situații cum ar fi numărul insuficient de judecători și volumul mare de lucru la Curtea Supremă de Justiție sau data intervenirii plafonului de vârstă a acestuia. Această concluzie rezidă și din prevederile alin. (3) art. 3 din Lege, potrivit cărora cererea de demisie depusă în condițiile alin. (2) lit. b) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile. Depunerea de către judecător a cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motivul invocat, se echivalează cu nepromovarea evaluării.

Prin prisma prevederilor legale ce reglementează scopul Legii nr.65/2023, termenul de examinare a cererii de demisie a judecătorului Curții Supreme de Justiție și termenul de retragere a acestei cereri, solicitarea judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție, cu privire la demisia din funcția de judecător, vicepreședinte, președinte-interimar al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, în baza art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu decât data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, nu poate fi acceptată. Or, contrar reglementărilor art. 21 alin. (7) din Legea nr.65/2023 judecătorul Tamara Chișca-Doneva își va continua activitatea în calitate de judecător al Curții Supreme de Justiție fără a promova evaluarea, fapt ce contravine scopului și spiritului legii, potrivit căruia judecătorii care nu intenționează să treacă evaluarea externă și depun cerere de demisie nu mai pot activa din data acceptării demisiei, dreptul discreționar în acest sens al solicitantului fiind limitat la data limită stabilită în Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, dar nu la cea indicată de ultimul în cerere.

Mai mult, în cererea de chemare în judecată însăși reclamanta a indicat că cererea de demisie a fost depusă după notificarea Comisiei de evaluare, prin urmare sunt aplicabile temeiurile și condițiile demisiei stabilite de Legea nr. 65 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, dar nu exclusiv cele menționate în Legea nr. 544/20.07.1995.

Într-adevăr, Legea nr. 65/2023 nu prevede expres din ce dată urmează a fi demis judecătorul: cu data examinării cererii sau cu data indicată în cererea de demisie de ultimul.

Sub acest aspect reținem Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 24 iunie 2015 precum și nr. 9 din 07.04.202 în care Curtea reține că actul trebuie interpretat în sensul în care poate produce efecte, nu în sensul în care nu produce efecte. Altfel spus, o normă juridică trebuie interpretată în sensul său pozitiv, care generează efecte juridice, astfel încât rezultatul aplicării practice a normei juridice să fie cât mai aproape de finalitatea urmărită de text în contextul său.

Prin urmare, Completul de judecată reține că, Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție este o lege specială care stabilește o procedură specială de demisie a judecătorilor acestei instanțe, care nu doresc să fie supuși evaluării externe. Astfel, prin derogare de la prevederile Codului administrativ, Legea nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, această lege stabilește termeni restrânși de depunere și examinare a cererii de demisie și de expunere asupra acesteia, procedura restrânsă fiind impusă prin scopul urmărit la adoptarea Legii-demisia imediată a judecătorului care nu dorește să fie supus evaluării în interiorul termenului de 10 zile pentru stabilit de lege pentru examinarea cererii.

Este evident faptul că, odată ce judecătorul Curții Supreme de Justiție, Tamara Chișca-Doneva, a refuzat să treacă testul de evaluare externă, cererea de demisie a acesteia a fost examinată și admisă necondiționat în interiorul termenului de 10 zile, stabilit prin lege, or, scopul legii este anume acela ca judecătorul care nu vrea să treacă prin procedura de evaluare să nu mai poată să activeze în instanța superioară imediat după acceptarea demisiei.

Legea 65/2023, în esență, impune judecătorului Curții Supreme de Justiție să facă o alegere: fie să se abțină de la orice schimbare în mod voluntar a statutului profesional în cadrul sistemului judiciar pe durata procesului de verificare, fie să depună cerere de demisie.

Completul constată faptul că există o diferențiere a tipurilor de demisii în condițiile Legii 65/2023 și a Legii nr. 544/1995, iar argumentul reclamantei că în

cazul său urma să se accepte demisia din data indicată de ultima ar fi putut crea o lacună legală care ar fi putut face ca mecanismul de demisie în temeiul Legii 65/2023 să devină nefuncțional în ansamblul său, fapt ce ar genera un risc de incertitudine semnificativă, de litigiu, cheltuieli și întârzieri, precum și de discriminare și arbitrar.

Referitor la argumentul precum că, membrul Nina Cernat era incompatibilă să participe a examinarea și soluționarea cererii respective, fiind o chestiune de carieră, Completul de judecată consideră că acesta este neîntemeiat și urmează a fi respins.

Este de reținut că, judecătorul Nina Cernat de la Curtea de Apel Chișinău a fost detașată pentru exercitarea mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, începând cu 01 decembrie 2017, până la 01 decembrie 2021, inclusiv.

În temeiul art.15 alin.(11) din Legea nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în vigoare din 16 martie 2022, mandatele membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția mandatelor membrilor de drept, au fost prelungite, prin extindere, până la ocuparea funcției de succesorii de competență.

În baza alin.(12) al art.15 din aceeași Lege s-a stabilit că, în scopul neadmiterii disfuncționalității în exercitarea de Consiliu a atribuțiilor stabilite prin Constituția Republicii Moldova, în perioada de timp de până la data întrunirii legale a noii componente a Consiliului Superior al Magistraturii, hotărârile Consiliului vor fi adoptate în conformitate cu dispozițiile Codului administrativ ce reglementează emiterea actelor administrative.

Prin Hotărârea nr.9 din 07 aprilie 2022 pentru controlul constituționalității Legii nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul ”stabilite prin Constituția Republicii Moldova” din articolul 15 alin.(12) din Legea nr.26 din 10 martie 2022. Curtea a specificat că declararea neconstituționalității textului „stabilite prin Constituția Republicii Moldova” din art.15 alin.(12) din Legea nr.26 din 10 martie 2022 exclude competența Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta, pe baza acestui articol, hotărâri care rezultă din atribuțiile prevăzute de art. 123 și 136 alin.(2) din Constituție (numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători, precum și numirea judecătorilor la Curtea Constituțională) (§89 din Hotărârea Curții Constituționale

nr.9 din 07 aprilie 2022). Totodată, Curtea Constituțională a statuat că, „Până la data întrunirii legale a noii componente, pe baza articolului 15 alin.(12) din Legea nr.26 din 10 martie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii va putea adopta hotărâri care pun în aplicare atribuțiile prevăzute în Legea nr.26 din 10 martie 2022 sau care au ca obiect administrarea treburilor curente.

Prin urmare, statuând constatările Curții Constituționale indicate supra, Completul atestă că membrii CSM, al cărui mandat a fost prelungit de drept până la ocuparea funcției de succesori de competență, nu pot participa la emiterea hotărârilor ce țin de numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători, precum și numirea judecătorilor la Curtea Constituțională, fapt expres și exhaustiv stabilit în Hotărâre, se constată că demisia unui judecător nu ține de cariera acestuia, prin urmare participarea Ninei Cernat la emiterea acestei hotărâri este posibilă, aceasta neaflându-se în condiții de incompatibilitate.

Potrivit art. 3 alin. (1), (3) și (4) din Legea nr. 947/1996, în redacția legilor nr. 103 din 24 august 2021 și nr. 246 din 29 iulie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din 12 membri. Șase membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, care nu fac parte din rândul judecătorilor, sunt selectați de Comisia juridică, numiri și imunități, în baza unui concurs public, fiind numiți prin hotărârea Parlamentului.

Membrii Consiliului Superior al Magistraturii din rândul judecătorilor sunt aleși prin vot secret de Adunarea Generală a Judecătorilor: patru - din cadrul judecătorilor, unul - din cadrul curților de apel și unul - din cadrul Curții Supreme de Justiție.

În conformitate cu art.9 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în redacția Legii nr. 246 din 29 iulie 2022, durata mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este de 6 ani, membrul Consiliului exercitând atribuțiile și după expirarea mandatului, până la preluarea funcției de membru care urmează să-l substituie.

Conform hotărârilor Parlamentului nr. 61,62 și 63 din 30 martie 2023, au fost numiți 3 membri non-judecători ai Consiliului Superior al Magistraturii, iar, potrivit procesului-verbal nr. 3 din 28 aprilie 2023 al Comisiei speciale pentru desfășurarea alegerilor la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, au fost aleși 4 judecători, din partea judecătorilor, membri permanenți ai Consiliului Superior al Magistraturii, pentru un mandat de 6 ani. Având în vedere că la Adunarea Generală a Judecătorilor din 28 aprilie 2023 au fost aleși membri ai Consiliului doar judecătorii ce reprezintă judecătorii, în temeiul art.15 alin.(11)

din Legea nr.26 din 10 martie 2022, judecătorul Nina Cernat, aleasă în anul 2017 în componența Consiliului din partea judecătorilor curților de apel, exercita la moment, mandatul de membru al Consiliului în noua componență a acestuia până la substituirea acesteia de succesorul de competență, din rândul judecătorilor curților de apel, în limitele competențelor ce rezultă din Hotărârea Curții Constituționale nr.9 din 07 aprilie 2022, participând doar la examinarea subiectelor vizând administrarea sistemului judecătoresc.

Mai mult, demisia din funcție a judecătorului nu este un aspect ce ține de cariera acestuia, demisia din funcție reprezintă sfârșitul carierei. Or, reieșind din conținutul Hotărârii menționate membrii cu mandat prelungit prin efectul legii, nu pot participa la chestiuni ce țin de carieră, care constă în numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători, precum și numirea judecătorilor la Curtea Constituțională. Curtea Constituțională a statuat că, „Până la data întrunirii legale a noii componente, pe baza articolului 15 alin.(12) din Legea nr.26 din 10 martie 2022, Consiliul Superior al Magistraturii va putea adopta hotărâri care pun în aplicare atribuțiile prevăzute în Legea nr.26 din 10 martie 2022 sau care au ca obiect administrarea treburilor curente (§89 din Hotărârea Curții Constituționale nr.9 din 07 aprilie 2022).

Prin urmare, la examinarea subiectului menționat Nina Cernat era în drept să participe, în consecință, nu s-a confirmat argumentul că nu ar fi existat *cvorum*.

Referitor la argumentele reclamantei precum că Nina Cernat nu ar fi fost în drept să participe la examinarea chestiunii respective deoarece prin hotărârea adoptată la ședința din 27 septembrie 2019 a Adunării Generale Extraordinaire a Judecătorilor în urma căreia s-a decis revocarea din funcția a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv și Nina Cernat, Completul îl consideră ca fiind neîntemeiat și consideră oportun de a reitera la caz prevederile art. 1 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996, conform cărora Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, și este garantul independenței autorității judecătorești. Consiliul Superior al Magistraturii exercită autoadministrarea judecătorească.

Modul de organizare și de funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii este reglementat de Constituție, de legile privind organizarea judecătorească, cu privire la statutul judecătorului, de Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și de alte acte normative.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) și (4) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996, Consiliul Superior al

Magistraturii este constituit din 12 membri. Șase membri din rândul judecătorilor, inclusiv 2 membri supleanți, sunt aleși în Consiliul Superior al Magistraturii prin vot secret de către Adunarea Generală a Judecătorilor, aceștia reprezentând toate nivelurile instanțelor judecătorești. Se consideră aleși membri și membri supleanți ai Consiliului Superior al Magistraturii judecătoria care au acumulat mai mult de jumătate din voturile celor prezenți la adunare, conform ordinii descrescătoare a voturilor obținute.

În conformitate cu normele legale citate supra, la 20 octombrie 2017 Adunarea Generală Extraordinară a Judecătorilor și-a ales membrii permanenți și supleanți în Consiliul Superior al Magistraturii, pentru un mandat de patru ani.

Astfel, în urma votului exprimat de magistrații prezenți la ședință, în funcția de membru permanent al Consiliului Superior al Magistraturii au fost aleși: Luiza Gafton, Victor Micu, Petru Moraru, Nina Cernat, Anatol Galben și Dorel Musteață.

Completul judiciar consideră necesar de a reitera la caz și prevederile art. 6 alin. (1) lit. a) și b) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947 din 19 iulie 1996, potrivit cărora președintele Consiliului Superior al Magistraturii, convoacă și prezidează ședințele Consiliului, coordonează activitatea Consiliului și repartizează materialele spre examinare, desemnează un raportor pentru prezentarea materialelor examinate.

Convocarea în ședință a Consiliului Superior al Magistraturii, conform art. 16 alin. (1) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 se face la inițiativa Președintelui acestuia. În aceeași ordine de idei, art. 15 alin. (1) și (2) din legea pre-citată prevede că, Consiliul Superior al Magistraturii, ca organ colegial, își exercită atribuțiile în plen. Ședința Consiliului Superior al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din membrii lui.

Completul reține că, Constituția stabilește mandatul membrilor Consiliului, iar prevederile articolului 12 din Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii prevăd circumstanțele excepționale și exhaustive în care Adunarea Generală a Judecătorilor poate revoca membrii Consiliului Superior al Magistraturii.

La materialele cauzei însă lipsește vre-o hotărâre a Adunării Generale Extraordinare a Judecătorilor privind revocarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, ceea ce denotă că actuala componență a Consiliului este legitimă și în conformitate cu Constituția.

Este neîntemeiat și nu poate fi reținut nici argumentul precum că, Consiliul Superior al Magistraturii la emiterea hotărârii contestate a încălcat prevederile art. 13 alin. (5) din Legea nr. 64/2023 întrucât, articolul în cauză nu are incidență în speță. Or, la caz, a fost examinată chestiunea privind cererea de demisie depusă de

reclamantă în temeiul art. 3 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, care stabilește o procedură specială de demisie a judecătorilor acestei instanțe, care nu doresc să fie supuși evaluării externe.

Referitor la criticile reclamantei privind soluția adoptată prin hotărârea contestată, Completul de judecată menționează că, cererea de demisie a fost admisă parțial pe motiv că Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat un act administrativ cu triple cerințe, corespunzător cu triple efecte: cerința cu privire la demisie fiind acceptată, iar cerințele cu privire la achitarea indemnizației de concediere și cu privire la acceptarea demisiei începând cu 14 iunie 2024, data când judecătorul vizat va atinge plafonul de vârstă, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție - fiind respinse.

Sub acest aspect Completul ține să reitereze că reclamanta a contestat actul doar în latura ce ține de termenul de demisie.

Cu referire la argumentul reclamantei în ceea ce ține încălcarea art. 116 alin. (1)-(5) din Constituția RM, Completul de judecată relevă că, în acord cu aceste prevederi independența sistemului judiciar, independența puterii judecătorești trebuie garantată de către stat și consacrată prin Constituție sau prin legile țării. Aceste Principii prevăd în mod expres, că „durata mandatului judecătorilor, independența acestora sunt în mod adecvat garantate prin lege. Judecătorilor, trebuie să li se garanteze inamovibilitatea până la vârsta obligatorie de pensionare sau pînă la expirarea duratei mandatului, acolo unde este cazul”.

La caz, mandatul judecătorului Tamara Chișca-Doneva a fost garantat de stat, ultima fiind numită în funcție pînă la atingerea plafonului de vârstă.

Totodată, art. 17 lit.(b) din Legea cu privire la statutul judecătorului stabilește că independența judecătorului este asigurată nu doar prin garantarea mandatului, dar și prin procedeu de demisie și eliberare din funcție. Cererea de demisie a fost înaintată de judecătorul Tamara Chișca-Doneva din propria inițiativă, acesta fiind un drept al judecătorului, iar CSM a acceptat cererea în baza art. 25 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, prevedere indicată de reclamantă în cererea de demisie. Respectiv, demisia a avut loc în baza voinței (acordului scris) al reclamantei, nefiind încălcat principiul independenței judecătorilor. Aceste prevederi legale au fost aplicate de Consiliul Superior al Magistraturii, în coroborare cu prevederile alin. (2)-(4) ale art. 3 din

Legea nr.65/2023, avînd în vedere că judecătorul Tamara Chisca-Doneva, în condițiile stabilite de legea specială nr.65/2023 nu a acceptat să fie supusă evaluării. Or, art.3 din Legea nr.65/2023 stabilește clar că judecătorii care nu doresc să fie supuși evaluării , urmează, în termen de 20 zile să-și depună demisia. Definiția „demisie„, se conține în prevederile Legii nr.544/1995.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge și argumentul reclamantei cu referire la principiul egalității de tratament și că a fost discriminată în raport cu alți judecători care au demisionat din data indicată în cererea de demisie.

Or, discriminare este o acțiune care presupune un tratament diferit, nedrept față de persoane din cauza apartenenței lor la un anumit grup social. Discriminarea se caracterizează prin reunirea a două elemente, mai precis tratarea diferită a unor persoane aflate în situații identice sau comparabile (sau, dimpotrivă, tratarea identică a unor persoane aflate în situații diferite), pe de o parte, și lipsa unei justificări obiective pentru un asemenea tratament, pe de altă parte.

Mai mult, principiul egalității de tratament urmează a fi aplicat în raport cu situațiile analogice, reglementate de aceleași prevederi legale. Or, demisia judecătorilor, în baza hotărârilor la care face referire reclamanta, a avut loc în alte condiții și în baza altor prevederi legale – exclusiv Legea nr.544/1995. Pe cînd în raport cu reclamanta au fost aplicate prevederile Legii nr.65 din 30.03.2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, care este o lege specială și care stabilește condiții speciale de demisie în legătură cu inițierea procedurii de verificare.

În speță se atestă doar două cazuri de demisie a judecătorilor Curții Supreme de Justiție conform art. 3 din Legea nr.65/2023 (inclusiv a reclamantei), care au fost tratate și examinate unitar.

La fel, nu poate fi reținut argumentul reprezentantului reclamantei, avocatul Marina Chitic, invocat în cadrul dezbaterilor judiciare, precum că i-a fost încălcat dreptul reclamantei la un proces echitabil prin examinarea cauzei de către completul judiciar care nu este format în mod legal, adică cu încălcarea procedurii stabilite, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului și în baza Hotărîrii nr. 142/8 din 02 mai 2023, prin transfer temporar, pentru o perioadă de 6 luni, prelungită prin Hotărîrea CSM nr. 506/31 din 02 noiembrie 2023, reieșind din următoarele.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, cadrul legal care a servit drept temei pentru transferul temporar, începînd cu 10 mai 2023, în funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție, al unor judecători, inclusiv al

judecătorilor, Oxana Parfeni și Stela Procopciuc, este Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, care este în vigoare și poartă un caracter obligatoriu, fiind executorie și opozabilă tuturor subiecților de drept.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că potrivit prevederilor art. 21 alin. (8) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în cazul în care buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este grav afectată din cauza numărului de posturi vacante, Consiliul Superior al Magistraturii poate transfera, cu titlu temporar, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, din instanțele de nivel inferior judecători care corespund criteriilor legale de ocupare a funcției de judecător al Curții Supreme de Justiție. Transferul temporar va fi încetat la ocuparea a cel puțin 11 dintre posturile de judecător al Curții Supreme de Justiție, iar judecătorii temporar transferați revin în funcțiile deținute înaintea transferului.

Completul menționează că, art. 21 alin. (8) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, este în vigoare, nu a fost abrogat, nu a fost recunoscut ca fiind contrar prevederilor Constituției, și prin urmare, temeiul de neaplicare a prevederilor acestei legi, la formarea completului de judecată și la examinarea cauzei lipsește, iar simplul dezacord cu prevederile art. 21 alin. (8) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, nu pot fi reținute ca temei justificat în constatarea lipsei imparțialității judecătorilor.

Mai mult, Completul respinge ca fiind declarativ argumentul reclamantei că lipsa de imparțialitate obiectivă a judecătorilor se manifestă prin faptul că, nu sunt judecători ai Curții Supreme de Justiție numiți în temeiul prevederilor Legii nr. 544/20.07.1995, ”cu privire la statutul judecătorului”, dar sunt transferați în această funcție în temeiul art.21 alin.(8) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023, ”privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție”, ori această este o prevedere legală, expres prevăzută ca fiind derogatorie de la Legea nr.544/20.07.1995.

Totodată, se respinge ca fiind lipsit de substrat factologic argumentul reclamantei în ceea ce privește stabilirea lipsei de imparțialitate a judecătorilor prin prisma pretensei neconstituționalității a prevederilor art. 21 alin.(8) din Legea nr.65 din 30 martie 2023, ori aceste prevederi legale nu pot înlocui circumstanțele de fapt raportate la persoana judecătorului și participanților la proces, acestea din urmă reprezentând punctul de pornire pentru determinarea imparțialității

judecătorului sau lipsei acesteia, prevederile art. 21 alin.(8) din Legea nr.65 din 30 martie 2023 nu sunt relevante pentru a fi aplicate în situația în care nu s-au formulat cereri de recuzare.

În jurisprudența sa Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, a descris criteriile de apreciere a imparțialității, ca:

– un demers subiectiv, și anume încercarea de a stabili convingerea personală sau interesul unui anumit judecător într-o anumită cauză;

– un demers obiectiv, și anume dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în această privință.

Delimitarea celor două noțiuni nu este totuși una ermetică întrucât nu doar comportamentul unui judecător poate, din punct de vedere al unui observator din exterior, antrena îndoieli obiectiv justificate cu privire la imparțialitatea acestuia (demersul obiectiv), ci poate face trimitere și la problema convingerii sale personale (demersul subiectiv). Așadar, aplicabilitatea unuia sau altuia dintre aceste criterii, sau a ambelor criterii, va depinde de circumstanțele speciale ale comportamentului contestat, iar imparțialitatea personală a unui magistrat este prezumată până la proba contrariului [Kyprianou împotriva Ciprului (MC), pct. 119, 121; Hauschildt împotriva Danemarcei, pct. 47].

Mai mult, CtEDO face distincție între o abordare subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, adică determinarea dacă el a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (cauza Piersack c. Belgiei, hotărâre din 1 octombrie 1982, § 30 și Grieves c. Regatului Unit, nr. 57067/00, § 69).

În acest sens, se subliniază că, judecătorul trebuie să fie disponibil spre a examina chestiunile deduse judecății. Totuși, pentru a proteja drepturile părților și pentru a păstra încrederea publicului în integritatea justiției, vor exista situații în care este necesară excluderea lui prin abținere sau recuzare. Pe de altă parte, excluderile prea dese pot pune într-o lumină nefavorabilă instanța și personal pe judecător. Părțile pot avea impresia că își pot alege judecătorul care le va soluționa cauza, iar acest lucru nu este de dorit (principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Pentru a se pronunța cu privire la existența, într-o anumită cauză, a unui motiv legitim vizând lipsa de imparțialitate a unui judecător, viziunea celui care contestă imparțialitatea intră în discuție, dar nu joacă un rol decisiv. Elementul decisiv constă în a stabili dacă temerile părții interesate pot fi considerate justificate în mod

obiectiv (Ferrantelli și Santangelo împotriva Italiei, pct. 58; Padovani împotriva Italiei, pct. 27).

Se observă că declarația formulată în ședință cu privire la faptul că instanța este constituită ilegal, fără formularea unei cereri de recuzare judecătorilor, este un aformală, deoarece nu s-au invocat circumstanțele de fapt cu privire la un anumit comportament al judecătorilor vizați din care în mod rezonabil ar rezulta interesul lor în soluționarea prezentei cauze penale sau prohibiție imperativă de a participa la examinarea acestei cauze.

Astfel, aprecierea critică a formării completului nu relevă careva circumstanțe de fapt, care în mod obiectiv ar demonstra interesul judecătorilor vizați în soluționarea prezentei cauze civile și care ar pune la îndoială imparțialitatea judecătorilor care fac parte din complet. Or, pretinsa imperfecțiune a legislației nu implică de la sine lipsa imparțialității judecătorului. Prin urmare, aceste argumente nu pot servi temei pentru a admite că judecătorii menționați nu pot judeca procesul, în sensul invocat.

Se mai atestă că Președintele interimar al Curții Supreme de Justiție prin dispoziția nr. 234 din 29 decembrie 2023 „Cu privire la constituirea completelor de judecată pentru anul 2024”, modificată prin dispozițiile Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 3 din 04 ianuarie 2024, nr. 19 din 16 februarie 2024, nr. 51 din 07 martie 2024 și nr. 52 din 11 martie 2024 în cadrul Curții Supreme de Justiție a constituit complete de judecată pentru anul 2024, fiind desemnați pentru examinarea prezentei cauze judecătorești Stela Procopciuc, Oxana Parfeni (ambii transferați temporar), Mariana Ursachi.

Mai mult ca atât, prin decizia Curții Constituționale nr.100 din 10 august 2023 (dosarul nr.123a/2023) de inadmisibilitate a sesizărilor nr.123a/2023, nr.159g/2023 și nr.169g/2023 pentru controlul constituționalității art.21 alin.(8) din Legea nr.65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție (transferul temporar al unor judecători la Curtea Supremă de Justiție), s-au declarat inadmisibile sesizările pentru controlul constituționalității art.21 alin.(8) din Legea nr.65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, depuse de Vlad Bătrîncea și Adrian Albu, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, de avocații Nicolae Posturusu, Pentru Balan și Ion Vîzdoga, în interesele lui Igor Dodon, parte în dosarul nr.1r-arest-3/2023, pendinte la Curtea Supremă de Justiție, precum și de Neonila Casian, reclamantă în dosarul nr.2ra-1654/2022, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție rezumă că reclamantei nu i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, mai mult, reclamanta nu a fost lipsită de posibilitatea de a depune în cadrul examinării cauzei cerere de recuzare completului de judecată.

Mai mult, însuși reclamanta, avînd calitatea de Președinte-interimar al Curții Supreme de Justiție a emis dispozițiile nr. 68 și 69 din 04.05.2023, cu privire la modificarea dispoziției nr. 29 din 29.03.2022 și nr. 149 din 27 decembrie 2022 (plasate pe pagina web a CSJ), prin care s-au format complete de judecată din care au făcut parte și judecătorii transferați temporar (Oxana Parfeni, Ion Malanciuc, Aliona Donos, Viorica Puica, Sergiu Daguța și Ion Talpa), inclusiv cu emiterea hotărîrilor/deciziilor de către Curtea Supremă de Justiție în componența acestora de rînd cu reclamanta.

Prin urmare se denotă un comportament diferențiat în cazul în care utlima, fiind judecător și președinte a instanței supreme acceptă activitatea judecătorilor transferați temporar, inclusiv cu emiterea de acte de dispoziție cu participarea acestora, fără să invoce dubii cu privire la compatibilitate, însă are o cu totul altă abordare în situația în care are calitatea de reclamant într-o cauză concretă.

Referitor la critica recurenței cu privire la divergențele dintre normele legale și la compartimentul de componență numerică a completului de judecată precum că cauza urma a fi examinată în complet de 5 judecători conform art. 25 alin. (1), (2) din Legea cu privire la CSM nr. 947/1996, nu poate fi reținută, deoarece prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) la art. VII a fost modificat Codul administrativ și anume art. 191 alin. (5) va avea următorul cuprins: Curtea Supremă de Justiție soluționează: a) în primă instanță, prin hotărâri irevocabile, acțiunile în contencios administrativ privind contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor. Or, normă nouă exclude, în principiu, aplicarea în continuare a normei vechi, dar nici nu operează asupra trecutului.

Este evident, că atît Legea nr. 947 din 19.07.1996 cît și Codul administrativ intuie atît reguli ce țin de drept material, cît și cel procedural. Or, potrivit art. 7 alin. 3 Legea 100 din 22.12.2017, în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis.

Sub acest aspect se stabilește că prevederile ce țin de modificarea Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) prin care s-a

modificat art. 193 din Codul administrativ, a intrat în vigoare la 18.08.2023, adică ulterior Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, prin urmare în sensul Legii 100/2017 are prioritate și se aplică situațiilor juridice apărute ulterior. Mai mult, din nota informativă la Legea menționată se deduce că voința legislatorului la emiterea acestui act normativ a fost de a institui regula generală ca toate cauzele de contencios administrativ ce țin de competența Curții Supreme de Justiție să fie examinate în complet de trei judecători.

Este relevant de menționat practica judiciară constantă la nivelul Curții Supreme de Justiție în perioada de după 18.08.2023, inclusiv și pînă la această dată, în condițiile în care obiect de verificare constituiau hotărârile/deciziile Curților de Apel ca instanță de contencios administrativ ce vizau verificarea legalității actelor administrative emise de Consiliul Superior al Magistraturii, care de asemenea erau emise în complet din trei judecători, raportate la Codul administrativ (art. 193 al.2 CA). Prin urmare, începînd cu intrarea în vigoare a Codului administrativ la 01.03.2019 instanțele naționale (inclusiv CSJ în componența reclamantei în calitate de judecător), cu referire la contestarea actelor administrative emise de Consiliul Superior al Magistraturii, s-au aplicat prevederile ultimului act normativ, dar nu celui anterior, care la capitolul menționat și-a pierdut valabilitatea și aplicabilitatea. Sub aspectul vizat Completul face trimitere la cauzele civile la care, inclusiv, a apărut și reclamanta în care nu s-au invocat dubii cu privire la componența nominală a completului în cauzele specifice: 3ra-1096/21; 3ra-464/21; 3ra-394/21; 3ra-220/21; 3ra-149/21; 3ra-194/21; 3ra-1285/21; 3ra-1138/21; 3ra-1209/21; 3ra-686/21; 3ra-778/21; 3ra-361/21.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 341/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”, este una absolut legală, justificată și proporțională, iar adoptarea acesteia a avut loc în strictă conformitate cu prevederile legale.

În lumina celor expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, acțiunea înaintată de Tamara Chișca-Doneva împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 341/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”, în partea termenului de eliberare din data de 25 august 2023 și obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită o hotărâre cu privire la modificarea termenului

eliberării din funcția de judecător a Tamarei Chișca-Doneva, începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii nouă judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, este una neîntemeiată, considerent din care urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 191 alin. (5) lit. a), 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

HOTĂRĂȘTE:

Se respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Tamara Chișca-Doneva împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 341/20 din 25 august 2023 „Cu privire la cererea de demisie a judecătorului Tamara Chișca-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție”, în partea termenului de eliberare din data de 25 august 2023 și obligarea Consiliul Superior al Magistraturii să emită o hotărâre cu privire modificarea termenului eliberării din funcția de judecător a Tamarei Chișca-Doneva, începând cu data de 14 iunie 2024, dar nu mai târziu de data când Președintele Republicii Moldova va numi la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii nouă judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Hotărârea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi